

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav speciálněpedagogických studií

Bakalářská práce

Zdeněk Béza

Sexualita osob se zdravotním postižením v kontextu sexuálních pomůcek –
přehled vybraných aspektů

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně pod odborným dohledem vedoucího bakalářské práce a uvedl jsem všechny použité podklady a literaturu.

V Olomouci 2022

.....

Poděkování

Děkuji svému vedoucímu, panu Mgr. et Mgr. Janu Chrastinovi, Ph.D. za odborné vedení práce, věcné připomínky, dobré rady a vstřícnost při konzultacích.

OBSAH

ÚVOD	5
1 SEXUÁLNÍ EDUKACE OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM.....	8
1.1 Sexuální edukace osob se zdravotním postižením – po úrazu či nemoci.....	9
1.2 Sexuální edukace/rehabilitace osob se zdravotním postižením – pomocí sexuálních pomůcek	10
2 CHARAKTERIZACE SEXUÁLNÍCH POMŮCEK	13
2.1 Vývoj sexuálních pomůcek	13
2.2 Typologie sexuálních pomůcek.....	14
3 PŘEHLED POZNATKŮ ZE ZAHRANIČNÍCH VÝZKUMŮ V OBLASTI SEXUALITY OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM S DŮRAZEM NA SEXUÁLNÍ POMŮCKY	16
3.1 Dostupnost sexuálních pomůcek v rámci péče v rehabilitačních centrech zdravotnických zařízení po léčbě rakoviny v USA	18
3.2 Sexuální zkušenosti osob s tělesným postižením ve Vietnamu	19
3.3 Italský projekt k vytvoření ideální sady pomůcek pro sexuální asistenty.....	21
3.4 Realistické panenky jako sexuální pomůcky – Švédský výzkum	23
3.5 Sexualita osob s postižením v Portugalsku z pohledu sexuálních pracovníků	24
3.6 Kanadský projekt k vytvoření ideálních pomůcek pro „handicapované“	26
4 SEXUÁLNÍ POMŮCKY, KTERÉ MOHOU BÝT VHODNÉ PRO OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM.....	35
4.1 Stimulační pomůcky.....	35
4.2 Pomůcky podporující polohu	39
4.3 Pomůcky kompenzující pohyb	40
4.4 Pomůcky rozšiřující realitu	41
4.5 Edukační a informativní pomůcky	42
4.6 Kombinované pomůcky	42
ZÁVĚR	46
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	48
SEZNAM POUŽITÝCH INTERNETOVÝCH ZDROJŮ.....	50
SEZNAM OBRÁZKŮ	52

ÚVOD

Sexualita osob se zdravotním postižením je téma, které začíná v poslední době vycházet na světlo čím dál častěji. Dříve se jednalo o tabuizované téma, které bylo silně potlačováno zejména izolací osob se zdravotním postižením. S izolací osob samotných docházelo i k izolaci jejich přirozeného sexuálního vývoje (třeba i prováděním chirurgických zákroků a podáváním silných medikamentů). V dnešní době je naštěstí trend opačný a společnost začíná pracovat na co největším začlenění osob se zdravotním postižením do společnosti. S tím souvisí i rozvoj sexuality osob se zdravotním postižením, neboť je třeba na sexuální potřeby těchto osob adekvátně reagovat, rozumět jim a vhodně je interpretovat. Většina osob se zdravotním postižením postupem času může dojít do bodu, kdy začínají poznávat své vlastní tělo a začínají pociťovat sexuální pud, sexuální potřeby a touhu. Zde však nastává ten zásadní problém. Lidé se zdravotním postižením se mohou cítit odpudivě a jejich stav třeba nedovoluje provádění některých klasických námluvných rituálů či jiného tělesného (kontaktního) sblížení. K naplnění těchto potřeb slouží různé prostředky. V České republice již pár let existuje program sexuální asistence, kdy jsou vyškoleny pracovnice i pracovníci, kteří provádějí sexuální asistenci právě osobám se zdravotním postižením či znevýhodněním. Práce je zaměřena na téma sexuálních pomůcek v kontextu současného stavu poznání pramenícího ze zahraničních poznatků – jistým východiskem je to, že by se mohlo jednat o vhodnou alternativu k naplnění sexuálního uspokojení a potřeb osobami s nějakým druhem zdravotního postižení. Současně práce upozorňuje na fakt, že sexuální pomůcky mohou sloužit jako prostředek alternativní edukace a prevence.

Na českém i světovém trhu, zejména v internetovém prostředí existuje velké množství obchodů zabývajících se prodejem sexuálních pomůcek. Pomůcky jsou určeny k podpoře zdravého sexuálního rozvoje jedinců. Vyhledáváním v internetovém prostředí se dozvídáme, že existují i speciální sexuální pomůcky pro osoby se zdravotním postižením. Několik výrobců představilo sexuální pomůcky, které jsou např. lehčí a snadněji se drží v ruce i lidem se slabším stiskem apod. Výrobci více myslí na praktičnost, snadnou údržbu výrobků i jejich citlivost. U lidí, kteří jsou po nehodě či dlouhodobě trpí nějakým onemocněním, může být totiž vnímání impulsů mnohem silnější. Klasické sexuální pomůcky, kupř. ty s velmi intenzivním vibrováním, pro ně tak mohou být bolestivé či zcela nepoužitelné.

Bakalářská práce se zaměřuje na zpracování přehledu poznatků k vybraným aspektům, které provázejí užití a vývoj sexuálních pomůcek určených pro osoby se zdravotním

postižením a na zpracování přehledu současných dostupných poznatků o sexuální výchově osob se zdravotním postižením a užití sexuálních pomůcek těmito osobami k vlastnímu uspokojení a užití pomůcek jako edukačního prostředku.

Pro vypracování bakalářské práce byly stanoveny tyto dva cíle:

Cíl 1:

Dohledat a předložit relevantní poznatky vycházející z odborné literatury o sexuálních pomůčkách v souvislosti s potřebami osob se zdravotním postižením.

Cíl 2:

Na základě zjištění z cíle 1 zpracovat návrh vybraných sexuálních pomůcek s důrazem na jejich vhodnost pro užití osobami se zdravotním postižením.

Při hledání relevantních zdrojů k této práci byl využit multivyhledávač EBSCO Discovery na portále www.discovery.upol.cz. Při vyhledávání bylo použito rozšířené vyhledávání. Do polí pro hledané výrazy byla postupně vkládána následující klíčová slova (klíčové výrazy): sexual, sexuality, sexual toys, sexual behavior, disability, handicap, education, sexual aids, aids, persons, people. Tyto výrazy byly různě kombinovány s modifikátory AND a OR. Klíčové výrazy byly dále zkracovány za užití znaku „*“, tak aby různé modifikace výrazů mohly být také dohledány. Jako vhodné poznatky pro tuto práci byly vybrány práce, které byly fulltextové a neobsahovaly pouze dostupný abstrakt. Dohledané práce byly publikovány v anglickém jazyce, a proto byl proveden jejich překlad, který nemusel být doslovný, ale s porozuměním obsahu. Všechny překlady byly provedeny tak, aby nedošlo ke změně významu sdělované informace. Z vhodných prací byly postupně odstraněny ty, které přímo nesouvisely s tématem sexuálních pomůcek pro osoby se zdravotním postižením. Z hlediska snahy o komplexní shrnutí současných poznatků byly do této práce vybrány studie, které se zaměřovaly na různé aspekty problematiky sexuálních pomůcek, sexuálního chování osob se zdravotním postižením, či rehabilitace jejich sexuality. Rovněž byly dohledány studie, které nejsou starší 7 let z důvodu aktuálnosti současných poznatků.

Tímto způsobem dohledání je zřejmé, že práce nemusí obsahovat všechny dostupné zdroje, které se svým obsahem věnují tématu sexuálních pomůcek a jejich užití v souvislosti s osobami se zdravotním postižením. Byl vytvořen přehled vybraných informací popisující

komplexnost problematiky a vybraná témata byla interpretována tak, aby pro tuto práci stanovila některé závěry.

Při dohledání zdrojů o samotných sexuálních pomůckách, jejich dostupnosti a popisu na trhu byl využit internetový vyhledávač a internetové zdroje (e-shopy). V práci rovněž nejsou uvedeny všechny dostupné sexuální pomůcky na trhu, ale byl uveden pouze výčet příkladů sexuálních pomůcek naplňující diferenční kritéria (způsob užití, vhodný materiál atd.) dle stanovených kategorií (stimulační, podporující polohu atd.) a základní popis těchto pomůcek.

1 SEXUÁLNÍ EDUKACE OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

První kapitola práce je úvodní a zdůrazňuje důležitost sexuální edukace v rámci základního vzdělávání a problematika výchovy dětí se zdravotním postižením z důvodu možné nedostatečné či neefektivní sexuální edukace.

Komplexní sexuální výchova (CSE – Comprehensive sexuality education) hraje ústřední roli v přípravě mladých lidí na bezpečný, produktivní a naplňující život ve světě, kde HIV a AIDS, sexuálně přenosné infekce (STI – sexually transmitted infections), nechtěná těhotenství, genderově podmíněné násilí (GBV – gender-based violence) a genderová nerovnost stále představuje vážná rizika pro jejich blahobyt. Navzdory jasným a přesvědčivým důkazům o výhodách přínosu vysoce kvalitní komplexní sexuální výchovy založené na „osnovách“, se dětem a mladým lidem dostává málo přípravy na život, která jim umožňuje převzít kontrolu a svobodně a zodpovědně přijímat informovaná rozhodnutí o své sexualitě a vztazích. (WHO, 2021).

Světová zdravotnická organizace považuje vzdělávání mladých lidí v sexuální oblasti jako velmi důležitou prioritu pro zdravý vývoj společnosti. V rámci inkluze je zřejmé, že takové vzdělání je důležité i mezi osobami se zdravotním postižením, neboť poskytuje nezbytný prvek v osobnostním rozvoji a také má preventivní charakter před pácháním sexuálně motivovaných trestných činů a při jejich obraně. Kvůli svému „handicapu“ se právě osoby se zdravotním postižením často stávají oběťmi sexuálně motivovaných trestných činů nebo se stávají pachateli, aniž by dokázali určit míru nebezpečnosti svého jednání.

Děti se zdravotním postižením čelí problémům souvisejícím se sexem, částečně kvůli nedostatku vhodného sexuálního a sociálního vzdělávání, vyplynulo ze studií (Jang, 1994; Tang, 2014; Wang and NUR, 2019). V minulosti byla potřeba výchovy sexuality a sexuálního zdraví potřeby sexuální a výchovy ke zdraví pro osoby s postižením často opomíjena. Někteří lidé zastávají jednostranný názor, že jejich „vady“ nevyhnutelně vedou k jejich zpoždění v psychosexuálním vývoji. Věří, že nemají žádnou sexuální potřebu, natož potřebu sexuální výchovy. Někteří rodiče osob se zdravotním postižením se bojí otevřít otázku sexuální výchovy, jelikož mají strach z toho, že si jejich děti uvědomí své sexuální potřeby. (Wu, and Zeng, 2020).

Celosvětový problém ve výchově vzdělávání osob se zdravotním postižením lze právě spatřovat v postojích společnosti. Zejména pak odlišnosti různých států a kultur způsobují rozdíly v úrovni postojů k sexualitě osob se zdravotním postižením. Na západě se téma sexuality zdravotně postižených lidí objevilo v 60. letech minulého století jako součást konceptu normalizace, chápaného jako rozšíření obvyklého normálního života v koncepčních pojmech, které zahrnuje nejen domov a práci, ale sex a manželství. (Iarskaia-Smirnova, and Verbilovich, 2020).

Trend vzdělávání osob se zdravotním postižením v oblasti sexuality je v současné době patrný i v České republice. V posledních letech vznikla řada publikací zabývajících se sexualitou osob se zdravotním postižením a organizace starající se o tyto osoby zase vedou kurzy, kroužky, při kterých se lidé v sexuální oblasti vzdělávají apod. Tyto kurzy vedou osoby, které jsou v organizacích ustanovovány jako sexuální referenti.

Pevné a důsledné meze takového chování, stanovené už v dětství, jsou tou nejúčinnější prevencí problémů v budoucnosti. Jasná a jednotná pravidla týkající se svlékání na veřejnosti, témat, o nichž lze otevřeně hovořit i s cizími lidmi, pravidla, kdy a kde lze masturbovat, musí být zavedena co nejdříve. S tím by měly pomoci také instituce, které dítě navštěvuje. (Štěřbová, 2021).

1.1 Sexuální edukace osob se zdravotním postižením – po úrazu či nemoci

Z úvodní kapitoly vyplynula otázka sexuální edukace u dospělých osob, které „své postižení“ získaly až v průběhu života. Z dohledaných studií byla zmíněna problematika sexuální edukace osob po onkologickém onemocnění.

Sexuální výchova se stále vyvíjí s rostoucími trendy ve společnosti. Edukace osob se zdravotním postižením na tyto trendy rovněž musí reagovat. Nejde pouze o výchovu a vzdělávání mladých lidí v dané oblasti, ale často je potřeba vzdělávat již dospělé osoby se zdravotním postižením v oblasti sexuality, neboť právě dospělé osoby, které se vlivem úrazu či nemoci staly zdravotně postiženými, potřebují znovuobnovit pocit a možnost uspokojení, které jim pomůže vrátit se běžného způsobu života a cítit se plnohodnotně.

Sexuální dysfunkce jsou jedním z nejrozšířenějších a nejvíce stresujících výsledků léčby onkologických onemocnění. Na rozdíl od jiných vedlejších účinků, které mají tendenci se časem zlepšovat, neléčené sexuální problémy přeživších obvykle přetrvávají nebo

se zhoršují. Tyto problémy jsou také spojeny se zvýšenou psychickou úzkostí, negativním sebevědomím a ztrátou integrity vztahu. (Bober, Michaud, and Recklitis, 2019).

Osoby, které přišly o možnost naplnit svou sexualitu vlivem nemoci či úrazu pak většinou nedostanou v této oblasti adekvátní podporu a musí se spolehnout na sebe sama, své okolí anebo náhodu. Navzdory výskytu přetrvávajících sexuálních problémů se většině přeživších nedostává adekvátní podpory nebo vzdělávání o sexuálním zdraví a velmi málo komplexních onkologických center nabízí v rámci poradenství sexuální rehabilitaci v poléčebné péči. (Bober, Michaud, and Recklitis, 2019).

1.2 Sexuální edukace/rehabilitace osob se zdravotním postižením – pomocí sexuálních pomůcek

V následující kapitole je zmíněna užitečnost sexuálních pomůcek jako edukačního a rehabilitačního prostředku, současně dostupnost edukačního materiálu na internetu a rovněž dostupnost sexuálních pomůcek a instruktážních videí v rámci vybraného e-shopu.

Sexuální rehabilitace¹ osob se zdravotním postižením pomocí sexuálních pomůcek je stejně tak důležitá jako edukace² k jejich správnému použití. Lidé, kteří vlivem úrazu utrpěli

¹ Sexual rehabilitation begins with an awareness of the potential for sex difficulties following any disruption in health. A thorough sex-functioning history and an exploration of the patient's (and partner's) expectations, limitations and potentials will enable the professional to understand the reasons why sex activity has not resumed after illness, accident or surgery and to offer appropriate therapy. Acceptance, validation, appropriate reassurance, accurate information and specific suggestion: these forms of "sex therapy" fall within the capabilities of every family physician. When applied early in the course of an illness, such interventions will initiate the process of sexual rehabilitation and may well prevent more severe dysfunction. (Stevenson, 1986)

Volný překlad: Sexuální rehabilitace začíná uvědoměním si možných sexuálních potíží po jakémkoli narušení zdraví. Důkladná anamnéza sexuálních funkcí a zkoumání pacientových (a partnerových) očekávání, omezení a možností umožní odborníkovi pochopit důvody, proč se sexuální aktivita po nemoci, úrazu nebo operaci neobnovila, a nabídnout vhodnou terapii. Přijetí, potvrzení, vhodné ujištění, přesné informace a konkrétní návrh: tyto formy "sexuální terapie" spadají do možností každého rodinného lékaře. Pokud jsou tyto intervence použity v rané fázi onemocnění, zahájí proces sexuální rehabilitace a mohou dobře zabránit závažnějším dysfunkcím.

² Sexuality education means learning about the cognitive, emotional, social, interactive and physical aspects of sexuality. Sexuality education starts early in childhood and progresses through adolescence and adulthood. For children and young people, it aims at supporting and protecting sexual development. It gradually equips and empowers children and young people with information, skills and positive values to understand and enjoy their sexuality, have safe and fulfilling relationships and take responsibility for their own and other people's sexual health and well-being. It enables them to make choices which enhance the quality of their lives and contribute to a compassionate and just

zranění, které jim nedovoluje zcela naplnit svou sexualitu a přání, svou „záchranu“ mohou spatřovat právě v dostupných sexuálních pomůckách. Nejde však pouze o úrazy, ale dost často i osoby, které svou sexualitu nemohou naplnit vlivem vážné a zákeřné nemoci – např. rakoviny. Tyto osoby naproti osobám, které jsou trvale umístěny v nějakém zařízení pro osoby se zdravotním postižením, nemají často možnost se setkat se „sexuálními referenty“, a jsou tak odkázány na rehabilitační nemocniční centra. Bohužel tato centra se často zaměřují pouze na rehabilitaci základních životních funkcí, které nejsou spojovány se sexualitou, jak je uvedeno níže v textu dalších kapitol. *Jedná se o mou pasáž textu vycházející z poznatků dohledaných studií.*

V rámci sexuální rehabilitace a v udržení zdravé sexuality se tak pro osoby se zdravotním postižením mohou stát důležitým prvkem sexuální pomůcky, které mohou být jediným způsobem, který těmto osobám pomůže zcela naplnit jejich sexuální potřeby. Dospělé osoby se zdravotním postižením, které jsou vzdělávány a rehabilitovány v sexuální oblasti pomocí sexuálních pomůcek, se musí spolehnout na dostatečnou prozíravost a otevřenost svého školitele v rámci organizace, kurzu či kroužku ve kterém se pohybují. *Jedná se o mou pasáž textu vycházející z poznatků dohledaných studií.*

Bez stanoveného konceptu vzdělávání pomocí sexuálních pomůcek nabízí v dnešní době jednu z nejlepších možností pro edukaci naplnění sexuality pomocí sexuálních pomůcek právě internet. Podle výzkumu britské společnosti Optenet je asi 35 procent obsahu na internetu pornografie. Optenet průzkum realizoval na náhodném vzorku tří milionů internetových adres. (Lidovky.cz, 2009)

V tak velkém obsahu zdrojových informací jsou obsaženy všechny formy užití všech dostupných sexuálních pomůcek v dnešní době. Dohledání konkrétní sexuální pomůcky či inspirace však závisí na schopnostech, možnostech a dovednostech konkrétního uživatele.

society. All children and young people have the right to have access to age-appropriate sexuality education. (WHO Regional Office for Europe and BZgA, 2010)

Volný překlad: "Sexuální výchova znamená učení se o kognitivních, emocionálních, sociálních, interaktivních a fyzických aspektech sexuality. Sexuální výchova začíná již v raném dětství a pokračuje v období dospívání a dospělosti. U dětí a mladých lidí je zaměřena na podporu a ochranu sexuálního vývoje. Postupně vybavuje a posiluje děti a mladé lidi informacemi, dovednostmi a pozitivními hodnotami, aby mohli porozumět své sexualitě a užívat si ji, mít bezpečné a plnohodnotné vztahy a přijímat zodpovědnost za vlastní sexualitu i za sexualitu druhých lidí, sexuálního zdraví a pohody. Umožňuje jim činit rozhodnutí, která posilují kvalitu jejich života a přispívají k soucitné a spravedlivé společnosti. Všechny děti a mladí lidé mají právo mít přístup k sexuální výchově přiměřené věku.

V České republice zabezpečuje aktuální výběr, přehled a instruktážní videa ke všem distribuovaným sexuálním pomůckám internetový obchod www.ruzovyslon.cz (dále jen Růžový slon). Tento obchod natočil 1.000 instruktážních a inspiračních videí. Na vlastním těle i s testery otestoval stovky pomůcek a detailně je popsal. Napsal stovky článků, poslali stovky inspirativních newsletterů. Zařídili, že jim zákazníci napsali 15.000 uživatelských recenzí a zážitků. Mění pohled Čechů na sex v nejčtenějších českých médiích. A v projektu SexuálníAsistence.cz pomáhá „handikepovaným“ objevovat sexualitu. (Ruzovyslon.cz, 2021)

Pro potřeby osob se zdravotním postižením se tak internetový obchod Růžový slon stává skvělým zdrojem a výběrem dostupných informací k sexuálním pomůckám a informacím o jejich správném užití. Růžový slon se s dalšími organizacemi podporujícími lidi se zdravotním postižením také věnuje organizaci setkání těchto osob a jejich edukaci v oblasti sexuality.

Liga vozíčkářů ve spolupráci se společností Freya dne 01. 10. 2021 uspořádala vůbec první „Sexy den pro postižené lidi“, tedy setkání, kde bylo možné se setkat se sexuální asistentkou, porodní asistentkou, popovídat si s odborníky na téma 3D erotiky, nechyběly zábavné kvízy, tombola a ani Růžový slon. (Ruzovyslon.cz, 2021)

2 CHARAKTERIZACE SEXUÁLNÍCH POMŮCEK

Sexuální pomůcka je předmět nebo zařízení, které se primárně používá k usnadnění lidského sexuálního potěšení, jako je dildo nebo vibrátor. Mnoho populárních sexuálních pomůcek je navrženo tak, aby připomínaly lidské genitálie, a mohou být vibrační nebo nevibrační. Termín sexuální pomůcka může zahrnovat také BDSM pomůcky a sexuální nábytek. Nepoužívá se však pro předměty, jako je antikoncepce, pornografie nebo kondomy. Mezi alternativní termíny pro sexuální pomůcky patří hračky pro dospělé a zastaralý eufemismus manželská pomůcka. Manželská pomůcka má také širší význam a používá se pro léky a byliny prodávané za účelem zlepšení nebo prodloužení sexu. Sexuální pomůcky se nejčastěji prodávají v sexshopu nebo na internetu, ale mohou se prodávat také v lékárně nebo drogerii, v pornografickém obchodě nebo v obchodním domě. Sexuální pomůcky jsou k dostání téměř ve všech zemích pro muže i ženy. (Wikipedia, 2022)

Jak je uvedeno výše, sexuální pomůcky slouží primárně k sexuálnímu potěšení svých uživatelů a jsou velmi obsáhlým a pestrým odvětvím sexuálního průmyslu. V následujících kapitolách se pokusím přiblížit jejich charakterizaci historickým vývojem, a dělením z hlediska funkčnosti.

2.1 Vývoj sexuálních pomůcek

V dnešní době mají sexuální pomůcky poměrně rozsáhlou škálou výrobků na trhu, kterou se zabývá řada výrobců. Jsou pořádány veletrhy se sexuálními pomůckami a sexualitou vůbec. Jako každý výrobek, tak i sexuální pomůcky během historie prošly určitým vývojem nežli jejich rozšíření, design a použitelnost dospěla až do dnešní podoby.

Definice sexuálních pomůcek se od doby, kdy byly představeny vibrátory, značně změnila. V 19. století v Severní Americe byly první vibrátory vytvořeny lékaři, kteří chtěli léčit hysterii (definovanou jako hormonální nepravidelnosti především u žen způsobené jejich menstruační cykly), která vedla k nevhodnému chování. Než byly vibrátory dostupné na trhu, masturbace pomocí sexuálních pomůcek byla pro ženy přístupná ve formě masáže lékařem, porodní asistentkou, nebo sestrou a jednalo se tak o léčbu. Vibrátory měly nahradit ruční ošetření zdravotnického personálu, neboť bylo známo, že snižují podrážděnost, nespavost

a hysterickou nervozitu pacientek. Vzhledem k tomu, že první vibrátory byly poměrně velké a nepřenositelné, bylo jejich užití prováděno na lékařských klinikách. V roce 1910 katalog Sears inzeroval první přenosný vibrátor, ale tehdejší marketingový diskurz stále hovořil pouze o lékařských aspektech (např. blahodárny vliv na krevní oběh) a lékaři se obávali, že tyto předměty naruší přirozenou manželskou sexualitu. (Morales, 2018)

Vzhledem k tomu, že sexuální průmysl stále expanduje, tak v sexshopech a na internetu, již byla vytvořena široká škála sexuálních pomůcek pro ženy (např. vibrátory, dilda, venušiny kuličky, stimulatory klitorisu, Bodu G, prsou a řitního otvoru) a další pomůcky pro muže (např. masturbační návleky, stimulatory prostaty/análního otvoru, kroužky na penis atp.). Další vývoj zaznamenaly pomůcky svou elektrifikací a vložením dalších elektrických (vibračních) součástí. Pokud pomůcka obsahuje těleso vytvářející vibrace, tyto mohou být tlumeny či úplně vypnuty, neboť hlučnost vibrací některých výrobků může znemožňovat uživatelům zůstat v soukromí. Víceero popularity u zákazníků získávají sexuální pomůcky s lidským vzhledem pro muže (pomůcky, které vypadají jako vagína pro muže s heterosexuální orientací nebo jako penis pro muže s homosexuální orientací), zatímco ženy používají více sexuálních pomůcek různých barev a nešedních tvarů. (Morales, 2018)

2.2 Typologie sexuálních pomůcek

Každá sexuální pomůcka na trhu má velké množství variant, zpracování a názvů. Např. pomůcky simulující mužský penis či prst jsou nazývány vibrátorem, robertkem, masturbátorem, dildem atp. Současně jsou nabízeny i různé velikosti stejných druhů pomůcek, takže má zákazník opravdu na výběr a může pro sebe zvolit vhodnou variantu. Pro dělení sexuálních pomůcek jsem využil dělení dle Novotné (2021), která základní dělení sexuálních pomůcek stanovuje do několika základních kategorií:

Stimulační pomůcky – k nejznámějším pomůckám v této kategorii patří vibrační tělíska, vibrační vajíčka, vibrátory či masturbátory. Neměli bychom zapomínat také na to, že zlepšení manipulace s pomůckou dosáhneme použitím úchopové rukavice. V současné době najdeme na trhu i řadu pomůcek tzv. hands-free, které se připevní k tělu pásky, pokud daný člověk nemůže používat ruce.

Pomůcky podporující polohu – v této kategorii se nejedná o klasické sexuální pomůcky, ale většinou o kompenzační nástroje, bez kterých by realizovat sexuální aktivitu bylo velmi obtížné. Jedná se např. o polohovací klíny.

Pomůcky kompenzující pohyb – jak sám napovídá název kategorie, jedná se o pomůcky, které pomáhají s kopulačními pohyby.

Pomůcky rozšiřující realitu – jak je zřejmé z názvu jedná se hlavně o pomůcky v podobě 3D virtuálních brýlí či helmy.

Na základě této kategorizace a z dohledaných zdrojů v následujících kapitolách se nabídla možnost doplnění o další dvě kategorie, které budou v rámci této práce zmíněny. Jedná se o kategorie:

Edukační a informativní pomůcky – do této kategorie řadíme všechny dostupné zdroje na internetu a vzdělávací programy, jak konkrétní pomůcky užívat.

Kombinované pomůcky – jak je patrné z názvu, tyto pomůcky kombinují minimálně dvě ze dvou výše uvedených dělení. Každá sexuální pomůcka má samozřejmě i edukační a informativní hodnotu, kombinací v tomto případě je myšleno převážně spojení stimulace s kompenzací pohybu.

Rozdělit sexuální pomůcky dále můžeme i podle užitých materiálů: přírodní, dřevěné, plastové, kovové, skleněné. Podle způsobu užití: statické, mechanické, elektronické, či podle designu provedení: realistické, futuristické, animální, minimalistické, fantasy.

Uvedené dělení jistě není jediné, které současné poznatky v oblasti sexuálních pomůcek nabízí, avšak z hlediska přehlednosti následujících kapitol bylo vybráno jako nejvhodnější a dostačující.

3 PŘEHLED POZNATKŮ ZE ZAHRANIČNÍCH VÝZKUMŮ V OBLASTI SEXUALITY OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM S DŮRAZEM NA SEXUÁLNÍ POMŮCKY

Sexualita osob se zdravotním postižením je v současné době velké téma, které zasluhuje svou pozornost, neboť bylo velmi dlouhou dobu tabuizováno, jak vyplývá z předchozích kapitol této práce.

Tabuizace sexuality osob se zdravotním postižením a sexuálních pomůcek, které by mohly souviset s touto tematikou je patrné i z množství publikovaných výzkumných a vědeckých prací po celém světě. Obsáhlost prováděného výzkumu na toto téma je velmi malá a v globále se tyto práce dají počítat pouze na jednotky, přičemž většina z dohledaných děl je primárně zaměřována na sexualitu osob se zdravotním postižením v obecném a celkovém přehledu. Sexuální pomůcky jsou ve výzkumech zmiňovány pouze okrajově jako část všeobecného přehledu.

Poznatky ze zahraničních výzkumů „dotýkající“ se sexuálních pomůcek, jejich užití jako předmětu edukace a rehabilitace pro osoby se zdravotním postižením, v následujícím textu budou vypsány s jejich hodnocením jako přínosu pro tuto práci. Zdravotní postižení se dotýká osob ve všech aspektech jejich života a stejně tak na všechny aspekty v oblasti sexuality. V následujícím textu jsou poznatky uváděny s ohledem na dopad v oblasti zdravotní, psychologické, sociální a ekonomické. Na základě těchto kritérií byly dohledány studie, které svým obsahem korespondují se stanovenými dopady na sexualitu osob se zdravotním postižením v kontextu sexuálních pomůcek a jejichž zjištěné poznatky jsou v následujících kapitolách interpretovány:

a) Dostupnost sexuálních pomůcek v rámci péče v rehabilitačních centrech zdravotnických zařízení po léčbě rakoviny v USA

- Přínos práce je zaměřen na fakt omezené dostupnosti sexuálních pomůcek v rámci sexuální rehabilitace po závažné nemoci.

b) Sexuální zkušenosti osob s tělesným postižením ve Vietnamu

- Obsahem jsou zkušenosti osob s tělesným postižením se sexuálním násilím na nich páchaným – jako východisko pro závěr o vhodnosti sexuálních pomůcek jako nástroje prevence a rovněž problematika aplikování různých poloh těmito osobami.

c) Italský projekt k vytvoření ideální sady pomůcek pro sexuální asistenty

- Zdůrazňuje důležitost sexuálních pomůcek pro práci sexuálních asistentů. V rámci práce byly stanoveny ideální pomůcky, které by měla obsahovat sada sexuálního asistenta. V rámci projektu byla navržena i speciální, nafukovací a polohovací matrace pro osoby se zdravotním postižením.

d) Realistické panny jako sexuální pomůcky – Švédský výzkum

- Studie zmiňuje nevyváženost pohledu na sexuální pomůcky z hlediska realističnosti. Upozorňuje na fakt, že švédská veřejnost příliš realistické sexuální panny považuje za přehnané a jejich užití spíše spojuje se zoufalstvím.

e) Sexualita osob s postižením v Portugalsku z pohledu sexuálních pracovníků

- Práce obsahuje pohled sexuálních pracovníků (prostitutek a prostitutů), kteří nabízejí své sexuální služby i osobám se zdravotním postižením. Hodnota práce pro tuto studii spočívá v ekonomickém sdělení, že sexuální pracovníci osobám s postižením zvedají ceny služeb, na základě čehož tato práce upozorňuje na fakt ekonomičnosti sexuálních pomůcek.

f) Kanadský projekt k vytvoření ideálních pomůcek pro „handicapované“

- Z hlediska zaměření na sexuální pomůcky pro osoby se zdravotním postižením se jedná o nejhodnotnější studii, která byla prováděna s osobami se zdravotním postižením společně s designéry a tato skupina následně prováděla navrhování úprav sexuálních pomůcek, sexuálních nástavců a vytvoření nových sexuálních pomůcek, které by svou povahou byly vhodné právě pro osoby se zdravotním postižením.

3.1 Dostupnost sexuálních pomůcek v rámci péče v rehabilitačních centrech zdravotnických zařízení po léčbě rakoviny v USA

Zdroj: Bober, Michaud, and Recklitis (2019) 'Finding sexual health aids after cancer: Are cancer centers supporting survivors' needs?', *Journal of Cancer Survivorship*, 13(2), pp. 224–230.

Studii z roku 2019, která byla prováděna ve Spojených státech amerických, bylo zjištěno, že z 25 kontaktovaných rehabilitačních center zdravotnických zařízení pro osoby po léčbě rakoviny, 23 (tedy 92 %) kladně reagovalo na sexuální pomoc/rehabilitaci pro muže a 22 tedy 88 % kladně reagovalo na sexuální pomoc/rehabilitaci pro ženy. Celkem 87 % procent center však uvedlo, že nemají k dispozici žádné sexuální pomůcky pro muže, a 73 % center uvedlo, že nemají k dispozici žádné pomůcky pro ženy. Nejčastější radou poskytovanou mystery shopperům³ byl návrh využít internet. Pouze jedno centrum mělo četné pomůcky/zdroje pro muže i ženy. (Bober, Michaud, and Recklitis, 2019).

Z výzkumné práce je pak zřejmé, že rehabilitační centra zdravotnických zařízení, pokud byla již vybavena nějakými sexuálními pomůckami pro osoby zdravotně postižené po léčbě rakoviny, byly to pro ženy vaginální zvlhčovače, vaginální dilatátory, vibrátory, knížky a brožury, posilovače pánevního dna a seznam produktů (Tab. 1) . Pro muže (Tab. 2) to byly lubrikační gely, vakuová pumpa, kroužky na podporu erekce, knížky, brožury a seznam produktů.

Tab. 1 Hlášená dostupnost pomůcek pro sexuální zdraví žen

Table 1 Reported availability of women's sexual health aids (n = 22*)

	Number of institutes	Percent
No sexual health aids	16	73
Carried sexual health aids	6	27
Personal lubrication	5	83
Vaginal moisturizer	5	83
Vaginal dilators	5	83
Vibrators	3	50
Books/pamphlets	2	33
Pelvic floor exerciser	2	33
Product list	2	33

*Three programs surveyed were Unreachable

³ Mystery shopper je výzkumník, fiktivní nakupující, který vystupuje jako normální zákazník. Jeho úkolem je nákup výrobku, kladení otázek, registrace stížností nebo hraní určité role. Získává zpětnou vazbu o svých zkušenostech. Zdroj: https://cs.wikipedia.org/wiki/Mystery_shopping

Tab. 2 Hlášená dostupnost pomůcek pro sexuální zdraví mužů

Table 2 Reported availability of men's sexual health aids (*n* = 23*)

	Number of institutes	Percent
No sexual health aids	20	87
Carried sexual health aids	3	13
Personal lubricant	2	67
Vacuum erection devices	1	33
Penile support rings	2	67
Books/pamphlets	1	33
Product list	0	0

*Two programs surveyed were Unreachable

Z uvedeného je patrné, že rehabilitační centra zdravotnických zařízení pro osoby po léčbě rakoviny ve Spojených státech amerických nejsou adekvátně připravena na komplexní rehabilitaci v oblasti sexuality osob s onkologickým onemocněním. Zdravotní postižení vyplývá v tomto textu ze sexuální dysfunkce, která je přidruženým aspektem nádorového onemocnění pohlavního ústrojí žen a mužů. Odkazování mystery shopperů pracovníky rehabilitačních center zdravotnických zařízení na internetové zdroje pouze potvrzuje fakt, že ucelená rehabilitace v oblasti sexuality pro osoby se zdravotním postižením přenechává řešení této otázky soukromým osobám či obchodním společnostem, které se danému tématu dostatečně věnují v rámci své živnosti a obchodního zaměření.

3.2 Sexuální zkušenosti osob s tělesným postižením ve Vietnamu

Zdroj: Nguyen, Horey, and Liamputtong (2019) 'Sexual Experiences of People with Physical Disabilities in Vietnam', *Sexuality & Disability*, 37(1), pp. 25–39.

V období od 13. prosince 2014 do 31. ledna 2015 byla prováděna výzkumná práce na téma sexuality osob s tělesným postižením ve Vietnamu. Výzkum byl prováděn pomocí rozhovorů, které trvaly přibližně 1 hodinu a byly nahrávané.

Během hloubkových rozhovorů byli účastníci dotazováni na jejich věk, kariéru, vzdělání, náboženství, aktuální příjem, počet dětí, rok sňatku a rozvodu (pokud nastal). V rozhovorech byli účastníci dotazováni na své problémy se sexuálním zdravím⁴.

Několik účastníků poznamenalo sexuální problémy ve svém manželském životě a při rozhovoru o těchto problémech, hovořili se silnými emocemi. Sexuální nátlak uvedlo několik účastníků. Ženy například uvedly, že i když spaly, jejich manželé se s nimi pokoušeli mít sex. Zatímco většina byla naštvaná, ostatní to viděly jako známku vhodnosti. „*Normálně, když chci spát, nebo i když spím, a on chce mít sex, on stále chce mít sex, když spím. Jsem na to zvyklá (smích). Když je hotový, obleče mě a spím. Je to normální. Nezlobím se na to. Je to velmi normální. Ve skutečnosti stále mohu mít orgasmus, když se to stane*“⁵ [Lan, 41 let, vdaná, žena]

Jeden účastník přiznal, že donutil svou ženu, aby s ním měla sex, a dokonce ačkoli věděl, že to pro jeho ženu není dobré, neodradilo ho to. Ano, své sexuální potřeby mohu uspokojit nátlakem. „*Moje žena se jen snaží uspokojit mou sexuální potřebu*“⁶ [Hung, 51 let, ženatý, muž]

Většina účastníků měla pocit, že jejich postižení přímo způsobilo problémy v jejich sexuálním životě, konkrétně se sexuálními polohami. Většina účastníků sdělila, že jejich postižení způsobuje problémy se sexuálními polohami, které by mohli provozovat. Jedna účastnice, Linh, sdělila, že dává přednost tomu, aby při sexu byla na manželovi, ale její nohy jsou na tuto polohu velmi slabé a nemůže ji tedy vykonávat.

Někteří účastníci se pokusili použít sexuální hračky, aby jim pomohli zlepšit sexuální prožitek. Účastnice, Xuan, řekla, že používala okurku jako sexuální hračku, protože chtěla zažít nový pocit. Řekla: „*V té době můj manžel řekl, že chce použít okurku jako sexuální hračku tím, že ji vloží dovnitř mé vagíny. Když to do mě vložil, neměla jsem tak podobný pocit, jako když je uvnitř manželův penis. Takže jsem si myslela, že když budu používat sexuální hračky, nebudu zažívat stejné pocity. Nebylo to tak vzrušující*“⁷ [Xuan, 37 let, vdaná, žena].

4 Sexual Health – Sexual health-related issues are wide-ranging, and encompass sexual orientation and gender identity, sexual expression, relationships, and pleasure. (WHO, 2022)

Volný překlad: problematika sexuálního zdraví je široká a zahrnuje sexuální orientaci, genderovou identitu, sexuální projevy, vztahy a potěšení.

5 Volný překlad originálu.

6 Volný překlad originálu.

7 Volný překlad originálu.

Z provedené výzkumné práce vyplývá, že osoby s tělesným postižením ve Vietnamu se mohou stát obětí sexuálního nátlaku ze strany svých partnerů, kteří využívají jejich snížené obranyschopnosti. Někteří z účastníků si již na tento nátlak zvykli a berou jej jako samozřejmost intimního života. Dalším poznatkem z uvedené práce je, že tyto osoby mívají problém s adaptací na určité sexuální polohy, zejména kvůli tělesnému postižení. Zkušenost se sexuálními pomůckami je mizivá, nebo špatná. Podle publikovaných výsledků uvedené práce, pouze jedna osoba se vyjádřila ke zkušenosti se sexuální pomůckou/okurkou, která měla suplovat práci sexuální pomůcky, avšak zkušenost s ní byla špatná a od dalších sexuálních pomůcek uživatelku spíše odradila.

3.3 Italský projekt k vytvoření ideální sady pomůcek pro sexuální asistenty

Zdroj: Morales (2020) ‘What Sexual Assistants Want and Need: Creating a Toolkit and New Solutions to Help Them Better Perform Their Work with Individuals with Disabilities’, *Sexuality & Disability*, 38(1), pp. 19–29.

Italská asociace LoveGiver, která je uváděna v práci: ‘What Sexual Assistants Want and Need: Creating a Toolkit and New Solutions to Help Them Better Perform Their Work with Individuals with Disabilities’, propaguje sexuální asistenci prostřednictvím národní observatoře sexuální pomoci. Posláním observatoře je vytváření sítí, dohled a výzkum a jeho cílem je podnítit dialog v různých institucích na témata sexualita a postižení. Kromě toho se observatoř v rámci své kontrolní činnosti snaží shromáždit dostupné informace o sexualitě v kontextu zdravotního postižení, aby bylo zajištěno, že bude shromážděna veškerá výzkumná práce na toto téma. V neposlední řadě je posláním observatoře výzkum. Tato realizovala 66 projektů s cílem předložit návrh vyhlášky do italského parlamentu. V současné době stále probíhají práce na rozvoji vědeckých poznatků v této oblasti.

Hlavním cílem projektu bylo vytvořit sadu nástrojů, které pomohou sexuálním asistentům lépe vykonávat jejich činnost při práci s lidmi s postižením. Výzkumní pracovníci navíc chtěli jít dále a myslet na inovativní nápady, jak zlepšit a usnadnit práci sexuálním asistentům.

Konečný seznam sady pomůcek obsahoval následující položky:

1. Deka, 2. Peří, 3. Sexuální hračky, 4. Kondomy, 5. Parfém, 6. Svíčky, 7. Mazací/masážní olej, 8. Bezdrátový reproduktor, 9. iPad, 10. Elektrický holicí strojek, 11. Prodlužovací kabel, 12. Elektrický vzduchový kompresor, 13. Fén, 14. Ubrousky/vlhčené ubrousky, 15. Rukavice, 16. Ruční holicí strojek, 17. Plenky, 18. Ručník, 19. Látkové popruhy (pro otočení klienta).

Součástí tohoto projektu bylo i společné sezení s designéry, sexuálními asistenty a osobami se zdravotním postižením, při kterém byly dávány návrhy na sexuální pomůcky, které by pomohly sexuálním asistentům lépe vykonávat jejich činnost. Z různých nápadů, které byly navrženy na společném sezení, byl jeden, který všechny zaujal díky své potenciální praktičnosti, použitelnosti a proveditelnosti, nepřekonatelný. Jednalo se o **pohovku/matraci (Obr. 1)**, kterou lze přenášet uvnitř kufru sady pomůcek. Hlavní myšlenka matrace byla o vnitřním dělení vzduchových komor, které bude možné individuálně plnit a přizpůsobovat tak tvar matrace specifickým potřebám široké škály klientů. Matrace by byla dodávána s elektronickou pumpou, která by sexuálnímu asistentovi usnadnila její používání a nošení v kufru. Měla by mít hladký, snadno čistitelný plastový povrch.

Obr. 1 Schéma matrace s nezávislými vzduchovými komorami pro přizpůsobení a změnu držení těla klienta. Zdroj: Morales (2020).

Problematika sexuální asistence se přímo dotýká problému sexuality osob se zdravotním postižením. Dle provedené výzkumné práce vyplynulo, že sexuální pomůcky jsou důležitým prvkem sady nástrojů pro sexuální asistenty. Jako položka v seznamu se sexuální pomůcky objevují již na třetím místě a je zřejmá jejich důležitost pro práci sexuálního asistenta. Návrh vzduchové matrace zdůrazňuje důležitost inovativního myšlení při práci sexuálních asistentů s osobami se zdravotním postižením, tedy důležitost vývoje sexuálních pomůcek a jejich praktické využití.

3.4 Realistické panenky jako sexuální pomůcky – Švédský výzkum

Zdroj: Björkas, and Larsson (2021) 'Sex Dolls in the Swedish Media Discourse: Intimacy, Sexuality, and Technology', *Sexuality & Culture*, 25(4), pp. 1227–1248.

V posledních letech se realistické panenky vyvinuly nejen ve vzhledu a v příjemnosti materiálu, ale byly také vybaveny pokročilou technologií, jako je např. umělá inteligence.

Podle práce 'Sex Dolls in the Swedish Media Discourse: Intimacy, Sexuality, and Technology' - použití realistických panenek není popsáno jako součást akceptovaného spektra sexuálních praktik. Někdy je však jejich užití ospravedlněno jako potřeba pro lidi, kteří jsou osamělí nebo žijí s „handicapem“.

Výsledkem této studie byla snaha o otevření diskurzu, který by pomohl vytvořit vyváženější pohled veřejnosti na akceptovatelnou formu sexuálních pomůcek z hlediska užití realistických panenek. Místo tradičního úzkého zaměření na odsuzování realistických panenek kvůli jejich přílišné realističnosti a poukazování na „přehnané zpracování“, byla vedena snaha této studie o vznik otevřenějších a vyváženějších pohledů na realistické panenky a jejich užití při osobních a terapeutických aktivitách.

Materiál, který byl použit v této studii, byl nalezen prostřednictvím severského digitálního zpravodajského archivu Retriever Research, který shromažďuje zprávy z tištěných i digitálních médií od 80. let 20. století. Tato studie využívá kritickou diskurzní analýzu psaných mediálních textů z různých švédských zpravodajských médií, především novin.

Problematika švédského mediálního diskurzu o realistických panenkách se netýká ani tak panenek jako takových, ale spíše vztahu mezi novou technologií a intimitou. Bylo zjištěno, že došlo k určitému vývoji, který mírně pozměnil hierarchii sexuálních hodnot

a upravil pozice v kruzích. Například sex „s vyrobenými předměty“ již není vždy považován za nepřirozený nebo abnormální; v některých případech, jako u vibrátorů jako masturbačního zařízení pro ženy, může být dokonce přijat. Zdá se však, že ve vztahu k realistickým panenkám, myšlenky (organických) těl versus vyrobených předmětů, zůstává stále v opozici.

V člancích je postavení žen ve švédské společnosti často spojeno s rolí sexuální revoluce a je v ní dominantní. To znamená, že vibrátory – jako prostředek pro ženy, jak převzít kontrolu nad svou sexualitou a svými orgasmy – lze považovat za pozitivní, zatímco realistické panenky (které jsou vždy konstruovány jako stvořené pro muže) se dle článků stávají přeháněním mužské sexuální touhy, která je vázána na předmět (realistickou panenku).

Z této studie je patrná jistá společenská nevyváženost sexuálních pomůcek v kontextu akceptovatelnosti. Tedy ačkoliv výrobci cílí na své klienty co nejvypracovanějším výrobkem, společnost ve švédských médiích tuto snahu odsuzuje jako nadbytečnou a upozorňuje na přílišné vzbuzování sexuální touhy po realistických panenkách. Realistické panenky jsou akceptovány jen jako pomůcka pro osamělé muže či muže s postižením. Studie měla snahu otevřít nový pohled na realistické panenky a z poměrně úzkého pohledu na jejich problematiku tento rozšířit o myšlenku, že na realistické panenky se můžeme dívat jako na prostředek pozitivní rehabilitace a terapeutické činnosti.

3.5 Sexualita osob s postižením v Portugalsku z pohledu sexuálních pracovníků

Zdroj: Pinho, Manuel de Oliveira, and Nogueira (2020) ‘Sex workers’ narratives about clients with disabilities: can training improve sexual health in Portugal?’, *Saúde e Sociedade*, 29(3), pp. 1–12.

Studie prováděná v Portugalsku pod názvem ‘Sex workers’ narratives about clients with disabilities: can training improve sexual health in Portugal?’ byla zaměřena na osoby poskytující sexuální služby osobám se zdravotním postižením, neboť v Portugalsku neexistuje systém sexuální asistence, který by vedl stát. Tuto činnost vykonávají prostitutky/prostituti (dále sexuální pracovníci⁸), kteří se stali respondenty dané studie.

⁸ Z důvodu pejorativnosti slova „prostitute“ byl dle mého uvážení zvolen název „sexuální pracovníci“.

Sexuální pracovníci z výzkumné skupiny vnímali u osob se zdravotním postižením touhu po blízkosti a emocionálním naplnění, stejně tak důležitou jako sexuální uspokojení. Zvláště tito klienti často trvají na tom, že sexuálnímu pracovníkovi na oplátku poskytnou masáž nebo další peníze jako dárek. Slovy jednoho pracovníka: „*Klienti také hledají společnost, protože ji nemají ve svém každodenním životě. Samozřejmě, že hledají sex, protože ho také chtějí, ale většinou hledají s kým si promluvit a jít ven, jako by to byl osobní vztah.*“⁹

Pracovníci popsali, že praktiky, které se týkají dotyku osob se zdravotním postižením, jsou pro ně jednak psychicky, tak i časově náročnější. Dvě sexuální pracovnice řekly, že zvýšily ceny účtované této skupině klientů. Další dva pracovníci uvedli, že to zvažovali stejně. „*Uznávám, že pokud je to osoba s těžkým postižením, která v takovém případě vyžaduje více času, účtovaná cena se musí lišit*“ (Uvedla sexuální pracovnice)¹⁰. Někteří popřeli, že by po klientech s postižením vyžadovali více peněz. „*Ale abych byl upřímný, mám přátele, kteří tak činí. Účtují více, protože se necítí dobře při návštěvě těchto klientů*“ (Sexuální pracovník)¹¹.

Dále se přihlásilo deset pracovníků s pocitu trapnosti při poskytování služeb klientům se zdravotním postižením. Nenormativní tělesná konstituce a rozdíly v chování klientů byly důvody připisované těmto nepříjemným pocitům. V některých výjimečných případech tyto skutečnosti vedly pracovníky k odmítnutí poskytování sexuální služby klientovi.

Bez ohledu na takové pocity se odborníci shodují, že komerční sex by měl být přístupný všem, protože si všimají silné vůle lidí s postižením vyjádřit svou sexualitu. Tyto služby mohou být v některých případech pro ně nesnadno dostupné, protože je pro ně těžší se pohybovat. Takže pokud přijdou, je to z důvodu, že opravdu chtějí s někým být.

Stále však existuje řada překážek, jako jsou fyzické bariéry, omezení autonomie, nedostatek finančních zdrojů, problémy se sexuálním stykem, komunikační bariéry a sexuální pracovnice, které nepovažují poskytování služby vyžadující trpělivost za uspokojivé. Proto daná studie byla běžně označována jako podklad za účelem zlepšení aktuální situace. Většina dotazovaných sexuálních pracovníků neznala sexuální asistenci, ale projekt vnímala jako důležitý prvek pro pochopení, jak zaujmout profesionální přístup a poskytovat dobré služby lidem se zdravotním postižením. Jeden z účastníků řekl: „*Myslím, že je to zásadní, protože*

9 Volný překlad bez uvedení jména a věku respondenta.

10 Volný překlad bez uvedení jména a věku respondenta.

11 Volný překlad bez uvedení jména a věku respondenta.

jinak to může být traumatický zážitek. Pokud jde člověk k profesionálovi, který není připraven a vyškolen k péči o klienta se zdravotním postižením, léčba by mohla být horší než nemoc.“¹²

Studie odhalila problém sexuálního styku osob se zdravotním postižením se sexuálními pracovníky zejména kvůli neochotě provádění takového kontaktu ze strany sexuálních pracovníků a rovněž z důvodů ekonomických.

3.6 Kanadský projekt k vytvoření ideálních pomůcek pro „handicapované“

Zdroj: Morales (2018) ‘Co-designing Sex Toys for Adults with Motor Disabilities’, *Sexuality & Disability*, 36(1), pp. 47–68.

Studie nazvaná ‘Co-designing Sex Toys for Adults with Motor Disabilities’ byla pro tuto práci nejvíce přínosná, jak je uvedeno dříve. Z uvedené studie vyplynulo, že pro lidi s tělesným postižením je masturbace obtížnější. Tihle lidé čelí překážkám kvůli specifickým jejich patologie (např. dětská mozková obrna, léze míchy apod.) a souvisejícími problémy (např. křeče, únava, paralýza, snížená citlivost apod.). Pokud jde o prostředí, ve kterém se tito lidé pohybují, tak pokud je prostor špatně přizpůsoben (např. postel nebo vana, které nejsou ve správném úhlu), nemohou v něm optimálně masturbovat či provádět autostimulační techniky v pohodlné pozici. Kromě toho některé prostory, jako je koupelna, kterou lidé bez zdravotního postižení často vnímají jako zónu pohody, je naopak pro osoby se zdravotním postižením obtížnější pro manévrování (např. nedostatek prostoru, špatně uspořádané předměty, sprcha se zvýšeným prahem atd.).

Výsledky této studie vzešly ze setkání se 17 účastníky s motorickým postižením a skupinou s odborníky (blíže neurčeného počtu). Většinu účastníků s motorickým postižením bylo mezi 30 a 50 lety a měli univerzitní stupeň vzdělání. Všichni používali kompenzační pohybovou pomůcku (tj. invalidní vozík, chodítka, hůl atp.). Sedm mužů a osm žen mělo heterosexuální orientaci a dva muži měli homosexuální orientaci.

Sexuální aktivity, které účastnice prováděly samy při masturbaci, zahrnovaly stimulaci klitorisu, nebo vnitřních poševních stěn, ale ne bodu G nebo konečníku. Avšak z dotazovaných jen málo účastnic se při sexuálních praktikách zaměřovalo na nitro pochvy. Tento fakt způsobila skutečnost, že se jim velmi obtížně ručně zasunoval do pochvy prst nebo i jiný objekt. Pokud jde o stimulaci bodu G, tuto techniku zmínilo jen málo účastnic a to,

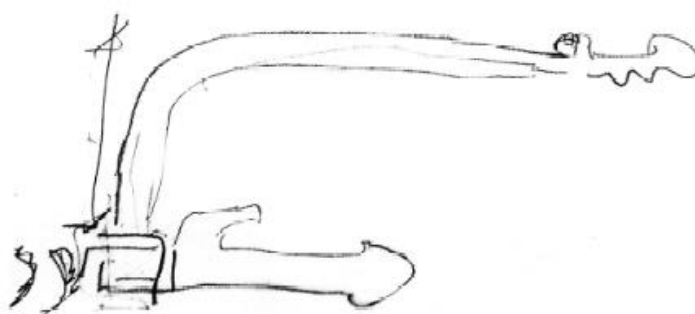
¹² Volný překlad bez uvedení jména a věku respondenta.

protože nevěděly o jeho existenci. Většina dotazovaných žen použila sexuální pomůcku (vibrátor nebo stimulant klitoris). Sexuální pomůcky s rukojetí jim usnadnily masturbaci. Jedna účastnice vytvořila domácí úpravu na existující pomůcku na stimulaci klitoris, protože její paže byly velmi krátké a nemohla s ní na klitoris dosáhnout.

Sexuální aktivity, které heterosexuální muži provozovali sami při masturbaci, byly stimulace penisu, žaludu, varlat a prostaty/řitního otvoru. Homosexuální mužské aktivity zahrnovaly rovněž stimulaci penisu, žaludu, varlat a prostaty/řitního otvoru. Pro muže bylo méně obtížné se dostat ke genitáliím než pro ženy, ale stále měli značné problémy se správnými pohyby. Například muž s vrozenou svalovou dystrofií nebyl schopen používat ruce resp. paže pro masturbaci z důvodu výrazné svalové slabosti a ztuhlosti, takže používal k masturbaci své nohy. Nicméně, i když se dokázal sám stimulovat, rozsah pohybu nohou byl omezený a aktivita nepřinášela kýžený efekt.

Po prvním setkání a úvodní diskuzi, dostali účastníci za úkol popřemýšlet o návrzích a úpravách sexuálních pomůcek. Následně tak nápady účastníků studie obohacené o upřesnění a návrhy odborníků umožnilo vytvořit 19 návrhů nových sexuálních pomůcek a 4 úpravy stávajících sexuálních pomůcek (některé budou zmíněny níže v textu).

Při druhém setkání od účastníků bylo zjištěno, že většina žen chtěla, aby byl vytvořen předmět, který by umožňoval simultánní stimulaci klitoris, bodu G a vnitřku pochvy. Některé si přály předmět, který by stimuloval prsa a předmět se kterým by se mohlo stimulovat celé tělo pomocí hůlky s řadou různých špiček (např. ozubené kolečko, malé škrabadlo). **Obr. 2** ukazuje příklad vývoje designu **madla usnadňující držení sexuální pomůcky**, které bylo ženami navrženo.

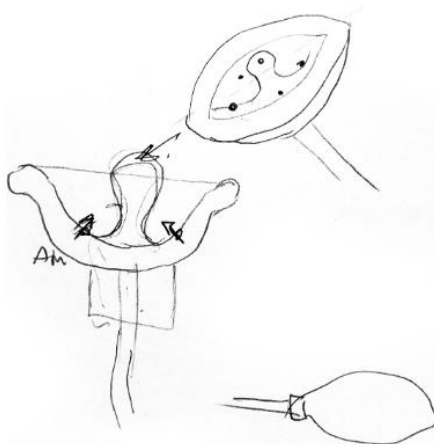

Obr. 2 Madlo usnadňující držení sexuální pomůcky (Morales, 2018)

Pokud jde o muže, tito si nejvíce přáli adaptaci mužského masturbátoru (masturbační rukáv) jako zařízení s prodlouženým mechanismem k jeho natlakování, který by usnadňoval jeho použití. Někteří zmínili stimulátor prostaty (řiti) a varlat. U všech návrhů respondenti hovořili o specifických vlastnostech různých druhů rukojetí, které by usnadnily jejich uchopení. Pokud jde o vlastnosti rukojetí, většina účastníků preferovala rukojeť ve tvaru „joystick“. Někteří popisovali, že by ruční zařízení mohlo být připevněné na dlani, dále pak oválnou rukojeť nebo ústní tlakové čerpadlo. K připevnění nástavců na sexuální pomůcky většina účastníků navrhla výstupky (podobné stavebnici Lego), zatímco někteří zmiňovali připevnění šrouby.. Nakonec většina respondentů preferovala sexuální pomůcky s měkkým, hladkým povrchem popř. žebrovanou texturu bez lidského vzhledu a s vibracemi.

Z 19 návrhů nových sexuálních pomůcek a 4 úprav (adaptérů), které vzešly z rozhovorů s účastníky s motorickým postižením, bylo vytvořeno 5 nových designů pomůcek a několik typů nástavců pro stávající sexuální pomůcky. Návrhy pomůcek a nástavců (adaptérů) byly vytvořeny výzkumným týmem s ohledem na následující kritéria: počet shod navrhovatelů, kteří navrhli stejné návrhy nebo úpravy, proveditelnost těchto návrhů a adaptace. Po tomto počátečním výběrovém procesu byly účastníkům předloženy následující návrhy sexuálních pomůcek a adaptérů pro stávající sexuální pomůcky:

Stimulátor bradavek (unisex - **Obr. 3**). Stimulátor bradavek byl prvním návrhem představeným účastníkům. Tuto pomůcku designéři účastníkům představili, protože ji bude snadné vyrobit, používat a lze je přizpůsobit několika druhům zdravotního postižení. Odborníci učinili několik doporučení ke zlepšení designu této sexuální pomůcky, včetně použití přísavky na oděv, pumpu a materiál, který lze zahřát (např. plast).

Obr. 3 Stimulátor bradavek (Morales, 2018)

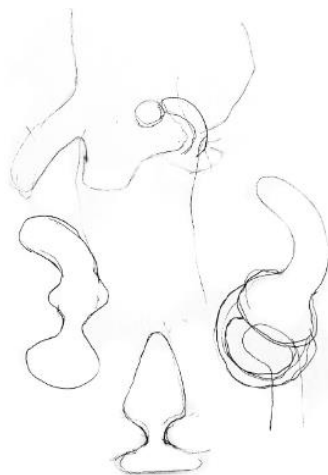
Trojité stimulačtor (pro ženy). Design sexuální pomůcky, která by stimulovala tři z erotogenních ženských zón, o kterých diskutovala zúčastněná skupina. Odborníci zdůraznili originalitu této inovativní položky, ale poukázali na to, že výroba a funkční pomůcka by byla podstatnou výzvou. Kvůli stimulaci bodu G, klitorisu a vagíny pomůcka by zahrnovala najednou různé pohyby (rotace pro klitoris, horizontální pohyb pro bod G a vertikální pohyb pro vaginální stimulaci). Dle odborníků z výzkumné skupiny by bylo poměrně komplikované zahrnout všechny tyto funkce do jediného objektu. - *Taková sexuální pomůcka se již na trhu objevila, jak bude uvedeno níže v této práci.*

Hůlka s otevřeným mužským masturbátorem (masturbační rukáv). Tento design by umožňoval stimulaci penisu pohybem tam a zpět otevřeným mužským masturbátorem, který by byl připojen k hůlce. Zatímco hůlka s vibracemi by stimulovala varlata (**Obr. 4**). Profesionálové v ohniskové skupině ocenili toto řešení, protože jej mohli používat lidé s různými druhy postižení. Někteří navrhovali použít pružnou tyč, aby se dala otočit kolem končetiny. Jiní poukázali na to, že by bylo zajímavé spojit tuto myšlenku s pumpičkou.

Obr. 4 Hůlka s otevřeným mužským masturbátorem (Morales, 2018)

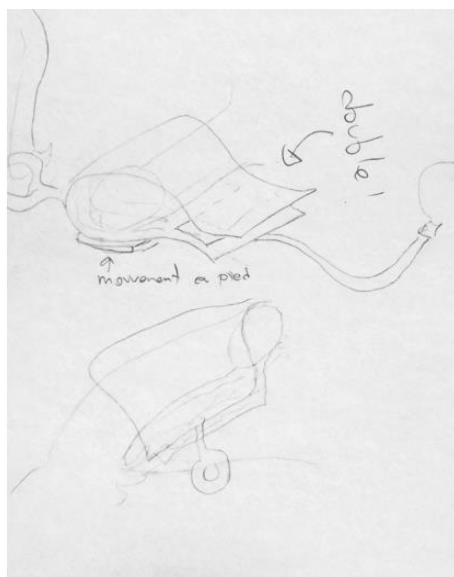
Stimulátor prostaty. Bylo reagováno na požadavky mužských účastníků s motorickým postižením (jak heterosexuálních, tak homosexuálních), kteří chtěli stimulovat P-bod¹³ na prostatě. Bylo diskutováno o možnosti konstrukčního řešení umožňující lidem s deficitem horních končetin dosáhnout této oblasti (**Obr. 5**). Navzdory proveditelnosti tohoto řešení však odborníci upozorňovali na fakt, že je obtížné zaručit bezpečnost osob se zdravotním postižením při stimulaci tak citlivé oblasti.

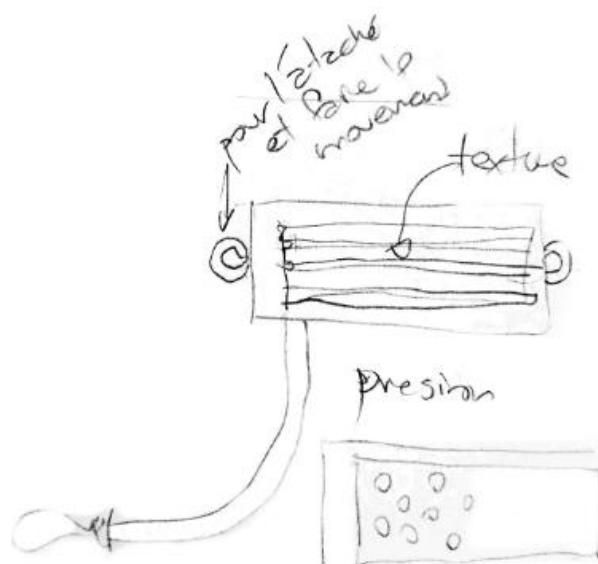
Obr. 5 Stimulátor prostaty (Morales, 2018)

Obalovací pumpa (pro muže). Účelem designu této pomůcky je stimulovat penis tak, že bude ovinut a bude na něj vyvinut tlak. **Obr. 6 a Obr. 7** představují dva různé návrhy zaměřené na stimulaci penisu tlakem. Výzkumná skupina označila tento nápad za velmi slibný, protože se zdá být snadno vyrobitelný, bezpečný a účinný pro stimulaci penisu mužů s motorickým postižením. Polohování penisu v této pomůcce se provádí snadno a lze použít i nástavce.

¹³ Masáž prostaty je masáž či stimulace mužské předstojné žlázy, jinak též prostaty, a to buď z diagnostických důvodů, nebo pro sexuální potěšení. V druhém zmíněném kontextu se označuje jako bod P nebo mužský bod G. Zdroj: Wikipedia 2022

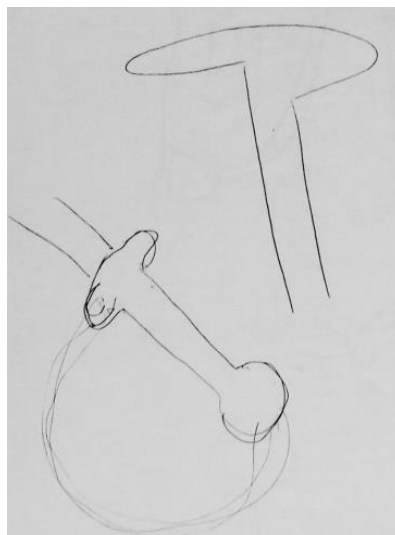
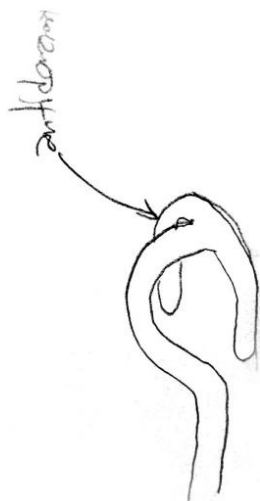

Obr. 6 Obalovací pumpa návrh č. 1 (Morales, 2018)

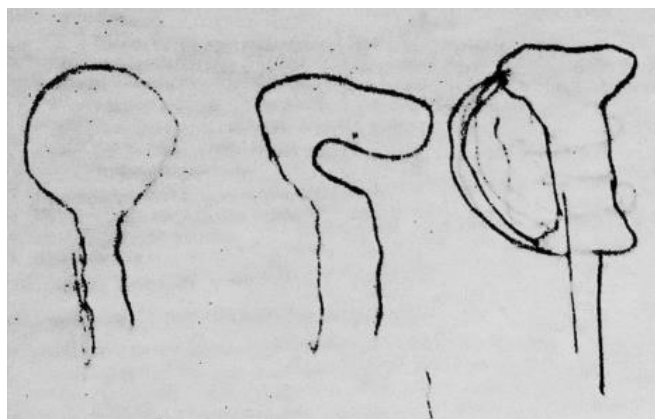
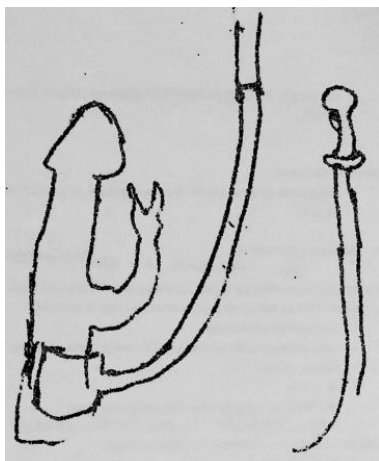

Obr. 7 Obalovací pumpa návrh č. 2 (Morales, 2018)

Adaptéry jsou pro osoby se zdravotním postižením často zásadní pro úspěšné používání různých sexuálních pomůcek. V rámci studie byly navrženy adaptéry pro přizpůsobení stávajících sexuálních pomůcek (**Obr. 8, 9, 10, 11**) a tyto byly představeny skupině respondentů. Jak zdůraznila skupina respondentů, existují různé druhy adaptérů, avšak je potřeba se přizpůsobit různým obtížím způsobeným různými druhy postižení. I když tyto objekty se snadno navrhují z hlediska funkčnosti a bezpečnosti, je to opravdová výzva související s designem. Několik odborníků zdůraznilo důležitost vzhledu adaptérů: „*musí vypadat atraktivně, ne jako mučící zařízení*“.

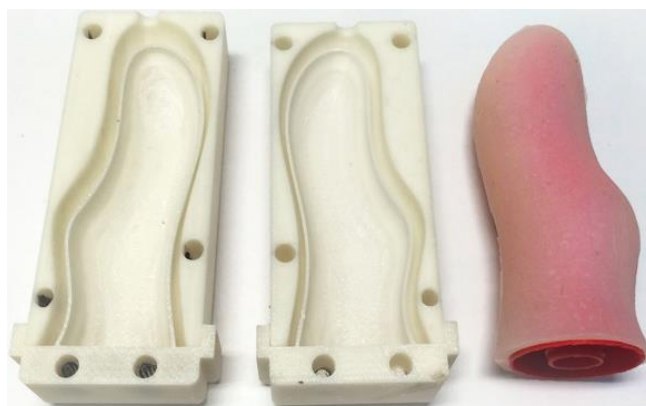
Obr. 8 a 9 Návrhy adapterů na sexuální pomůcky (Morales, 2018)

Obr. 10 a 11 Návrhy adapterů na sexuální pomůcky (Morales, 2018)

Výše uvedené návrhy byly zadány do výroby k vytvoření nových prototypů. Pokud jde o prototypy pro ženy, dva prototypy sexuálních pomůcek, které mohou stimulovat tři ženské erotogenní zóny, byly ve vývoji. První je **jednoduché dildo ve standardním designu mužského údu pokryté průhledným silikonem (Obr. 12)**. Tento prototyp by potenciálně mohl být umístěn na konec hůlky (jako prodloužení), aby uměle prodloužil paže uživatelky. Design byl navržen tak, aby dildo dosáhlo bodu G a zároveň umožnilo vaginální stimulaci. Druhý prototyp stimuluje třetí erotogenní zónu (klitoris) a lze jej použít současně s vibrátorem. Prototyp, který má tvar C, lze umístit jednou stranou na klitoris a druhou na poševní stěně v úrovni bodu G. Tento předmět vyvolá vibrace z vnější strany

na klitoris, které mohou být také pocíťovány v celé vnitřní oblasti pochvy, a může být ovládán na dálku.

Obr. 12 Jednoduché dildo ve standardním designu mužského údu pokryté průhledným silikonem (Morales, 2018)

Mezi prototypy vyvíjené pro muže byl vyvíjen prototyp stimulatoru prostaty. Tento však byl z bezpečnostních důvodů zastaven. I když se na tom výzkumný tým odborníků snažil pracovat, důležitým aspektem pro zastavení prací bylo, že nebylo možné odstranit všechny potenciální bezpečnostní rizika při užívání této pomůcky. Pokud jde o stimulaci penisu, byl vytvořen prototyp pumpovacího masturbátoru. Tento prototyp je tvořen obdélníkovým kusem silikonu s kroužky, které umožňují jeho otáčení a vytvoření podobné trubice klasického mužského masturbátoru. Tedy mužský penis lze položit na obdélníkovou část a kroužky umožňují namotat silikon kolem něj. Tento prototyp pomůcky lze připevnit na jeden konec hůlky, což umožňuje mužům s motorickým postižením jej používat, i když nemají potřebné motorické dovednosti, či jejich postižení neumožňuje, aby dosáhli na své genitálie rukama. Pomůcka je nafukována ruční pumpou. Pomůcka se postupně nafukuje od kořene penisu k jeho špičce. Všechny uvedené vlastnosti umožňují muži s erektilní dysfunkcí používat pomůcku snadněji než jiné pomůcky dostupné na trhu (může snadno vložit svůj penis do pomůcky, i když ještě nemá erekci). Dále postupné nafukování stimuluje penis a pomáhá udržovat erekci.

Výše uvedené prototypy sexuálních pomůcek byly vyvinuty s možností připevnění k hůlce (nástavci), která by usnadnila masturbaci uživatelům s motorickým postižením, kteří nejsou schopni dosáhnout rukama na genitálie. Všechny části hůlky mohou být sešroubované dohromady; jsou snadno rozebíratelné a vyměnitelné. Horní konec hůlky je nakonfigurován tak, aby bylo možné instalovat rukojeti různých tvarů. První typ rukojeti je podobný tvaru

„joystick“ a lze jej uchopit za střed nebo za horní část. Tento první model také umožňuje připevnění proužku suchého zipu, takže uživatel má větší možnosti pro manipulaci. Je navržen tak, aby byl schopen zvládnout problémy, které mají lidé s kvadruplegií, spasticitou paží, artritidou, bolesti rukou nebo zápěstí, nebo ztrátou citlivosti. Druhý typ rukojeti vypadá jako hvězda se čtyřmi symetrickými rameny. Stejně jako předchozí model umožňuje použití pásků suchého zipu k připojení, aby byl všestrannější pro uživatele, kteří jej budou moci ovládat rukama nebo předloktím. Tato rukojeť je určena pro lidi s kvadruplegií (pokud mohou ohnout lokty), bolesti rukou a/nebo zápěstí, ztrátou citlivosti, amputací horních končetin nebo zkrácení horních končetin. Třetím typem rukojeti je jednoduchá koule o přibližné velikosti tenisového míčku, který se vejde do dlaně. Tento druh rukojeti je primárně pro lidi, kteří mají v ruce určitou motorickou schopnost, která jim umožňuje úchop kulových předmětů.

Z uvedené práce vyplývá, že bylo na základě provedeného výzkumu vytvořeno několik prototypů sexuálních pomůcek a nástavců (adaptérů) pro již běžně dostupné sexuální pomůcky na trhu. Prototypy byly vyrobeny na základě vytvořených návrhů osob s různým druhem postižení, nejčastěji s postižením pohybového aparátu. Návrhy sexuálních pomůcek a adaptérů skupinou osob se zdravotním postižením a odborníky poukazují na fakt velké variability problémů vzniklých různými druhy postižení souvisejícími s užitím sexuálních pomůcek. Současně studie poukazuje na důležitost aspektu bezpečnosti při vytváření návrhů nových sexuálních pomůcek či adaptérů na ně, neboť osoby se zdravotním postižením při užívání pomůcek a adapterů se mohou snáze zranit.

4 SEXUÁLNÍ POMŮCKY, KTERÉ MOHOU BÝT VHODNÉ PRO OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

V následující kapitole se pokusím, v návaznosti na předchozí kapitoly této práce, stanovit dle uvedené kategorizace sexuální pomůcky, které by mohly být vhodné pro osoby se zdravotním postižením. Při určování vhodnosti pomůcek bylo vycházeno ze zjištěných poznatků studií, které jsou v této práci uváděny a popisu sexuálních pomůcek tak jak jsou uváděny na dostupném trhu.

Sexuální pomůcky mohou být velkou podporou pro osoby se znevýhodněním, která může pomoci zvýšit kvalitu jejich života. Tato oblast se stále rozvíjí a řada produktů je v současnosti kombinována také s virtuální realitou. Nejčastěji vybranou pomůckou pro lidi se znevýhodněním jsou vibrující předměty, vibrátory či dilda a masturbátory. Pro lidi s tělesným znevýhodněním jde poté o různé polohovací a kompenzační pomůcky, které usnadňují nejen správnou polohu, ale také pomáhají s pohybem. (Novotná, 2021)

V rámci mé práce jsem se zaměřil na výběr vhodných sexuálních pomůcek pro osoby se zdravotním postižením, které by mohly pomoci naplnit jejich sexuální a edukační potřebu. Každé zdravotní postižení je specifické a má specifické dopady na fyzickou a duševní stránku člověka. Nelze tedy s určitostí stanovit, které sexuální pomůcky jsou vhodné pro určitý druh postižení, neboť jeho specifika dopadají na každou osobu individuálně. Potřeba specifických vlastností sexuální pomůcky je proto pro osoby se zdravotním postižením také individuální. Níže v textu se tedy proto zaměřím na částečný přehled (výběr) sexuálních pomůcek, které by svými vlastnostmi mohly být vhodné pro osoby se zdravotním postižením.

4.1 Stimulační pomůcky

Stimulační sexuální pomůcky jsou takové, které svou povahou povzbuzují organismus osoby k nějaké reakci – sexuálnímu vzrušení. Mezi stimulační pomůcky můžeme zařadit všechny výrobky, které jsou přímo navrženy ke dráždění erotogenních zón na těle uživatele. Někteří výrobci vyrábí extra realistické pomůcky s patentovanými technologiemi, které přesně simulují pocit dotyku reálné kůže. Proto jsou tyto pomůcky vhodné jak pro samotné sexuální uspokojení, tak pro sexuální nácvik, výuku a tedy i pro osoby s jakýmkoliv druhem zdravotního postižení. V souvislosti s již uvedenými poznatky ze zahraničních studií, jsou

tyto pomůcky vhodné zejména pro muže, jelikož tito více preferují realistické zpracování sexuálních pomůcek.

Umělé vagíny, anální otvory, ústa

Umělé vagíny, anální otvory, ústa (**Obr. 13**) jsou v současné době velmi populární na trhu. Největší podíl na jejich popularitě mají právě patentovaná technologie, které umožňují svým uživatelům zažít pocit dotyku reálné kůže.. Trh nabízí velké množství variací těchto pomůcek. Mimo simulaci vagíny trh produkuje i simulaci análních otvorů a úst. V e-shopech je možné také dohledat i speciální vagíny, třeba zombie, upíří ústa apod. Velkou nabídku obstarávají také reálné odlitky genitálií známých pornohvězd a pornoherců, takže kupující může mít doma realistickou kopii své oblíbené herečky/herce. Výrobci myslí i na obal a úschovu sexuální pomůcky, takže ve složeném stavu může umělá vagina připomínat světelnou baterii, plechovku od piva, či obyčejnou krabičku, takže je i dobře skrytá před nepovolanými osobami. Osoby s postižením díky tomuto výrobku mohou mít pocit, že přišly do kontaktu s věrnou kopií opravdových genitálií a mohou opakovaně provádět své uspokojení, edukaci, či nácvik. Interiér umělé vagíny (análního otvoru, úst) je navržen tak, aby docházelo k absolutní stimulaci vloženého penisu. Výrobky jsou lehce omyvatelné tekoucí vodou a při následném ošetření jsou mnohonásobně použitelné.

Obr. 13 Umělý anální otvor „Adriana Chechik“

zdroj: <https://ruzovyslon.vshcdn.net/content/images/product/original/62246.jpg>

Umělé penisy

Trh není zaměřen pouze výhradně na muže, ale nabízí i možnosti pro ženy či homosexuálně zaměřené klienty. Pro příklad trh nabízí za užití stejných patentovaných technologií výrobky přesných odlitků penisu známých pornoherců (**Obr. 14**). Stejně jako umělé vagíny nabízí klientovi možnost pocitu téměř reálného kontaktu s penisem. Rovněž se jedná o věrnou kopii penisu známého pornoherce, tedy uživatel či uživatelka může při stimulaci zažít i pocit uspokojení z dotyku na úd svého oblíbeného herce. Umělé penisy v nabídce simulují skutečný penis také v částečném ztopoření, či ochabnutí. Trh vyrábí několik velikostí a reálně tak může sloužit jako vhodná pomůcka pro sexuální výuku či nácvik. V případě, že osobě její postižení nedovoluje užít plně ztopořené dildo, či vibrátor, je tato varianta vhodná i pro vnější dráždění či částečné proniknutí.

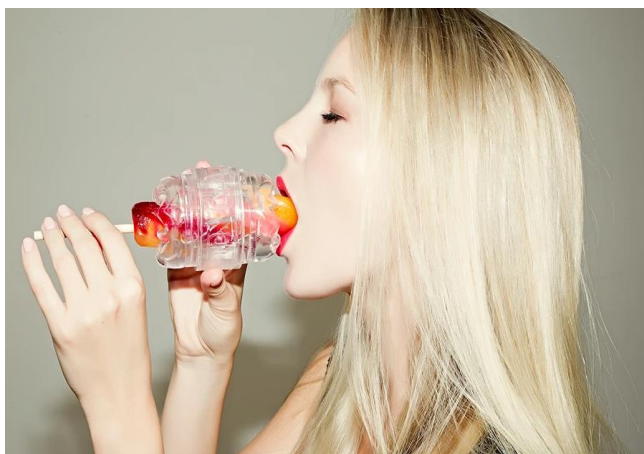

Obr. 14 Umělý penis „Mick Blue“

zdroj: https://cdn.shopify.com/s/files/1/1629/5651/products/Dildo-45-SAVE_AS_TRANSPARENT_PNG_1024x1024.png?v=1630012063

Masturbační otvory

Trh nabízí i masturbační otvory (Obr. 15). Tyto pomůcky mohou připomínat svým tvarem umělé vagíny, ale nejsou úplně stejné. Masturbační otvor může klient užít samostatně jako téměř plnohodnotný masturbátor (umělou vagínu) či jej může použít pár. Penis muže u tohoto výrobku proniká plně skrz a může být partnerkou či partnerem při svém průniku ještě drážděn ústy či genitáliemi. Rovněž může být užit i s další pomůckou.

Obr. 15 Masturbační otvor „Quickshot“

zdroj: https://cdn.shopify.com/s/files/1/1629/5651/products/Quickshot-Vantage-Slider2_1024x1024.png?v=1497644536

Realistické panenky

Dalším druhem stimulační pomůcky vhodným pro osoby se zdravotním postižením mohou být realistické panenky (**Obr. 16**). V této oblasti je řada výrobců a kvalita je různá a odvíjí se od množství investovaných prostředků. Kvalita výrobku, zpracování a použitelnosti se odvíjí od výše prvotní investice. Platí zde pravidlo, čím větší investice, tím větší kvalita zpracování, lepší pocit při dotyku a delší životnost. Realistické panenky mohou sloužit pro všechny typy tělesného i duševního postižení. Rovněž mohou být užity při nácviku sociálních dovedností a různých technik při kontaktu s druhým pohlavím. Realistické panenky, pak nabízí množství doplňků, které může klient užívat při nácviku – starosti o druhou osobu.

Obr. 16 Realistická panenka „Mistress Lillian Love Doll“

zdroj: <https://www.mall.cz/i/73007049/1000/1000>

4.2 Pomůcky podporující polohu

Mezi pomůcky podporující polohu řadíme výrobky, které svou povahou primárně nestimulují genitálie uživatele či erotogenní zónu, ale pomáhají osobám se zdravotním postižením k dosažení vhodné polohy, tak aby byla jakákoliv sexuální aktivita proveditelná.

Polohovací polštáře

Polohovací polštáře (**Obr. 17**) jsou na trhu nabízeny různými společnostmi. Jedná se o pomůcku, která osobám s postižením může dopomoci k efektivní poloze či vůbec k možnosti provést sexuální styk či jinou sexuální aktivitu. Cena se odvíjí od kvality použitého materiálu a zpracování. Jsou již buď plně rozložené, tedy z materiálu, který nedovoluje jejich složení (různé pěnové materiály), nebo nafukovací, které je možné po použití vyfouknout a uklidit do skříně.

Obr. 17 Polohovací polštář „airlove“

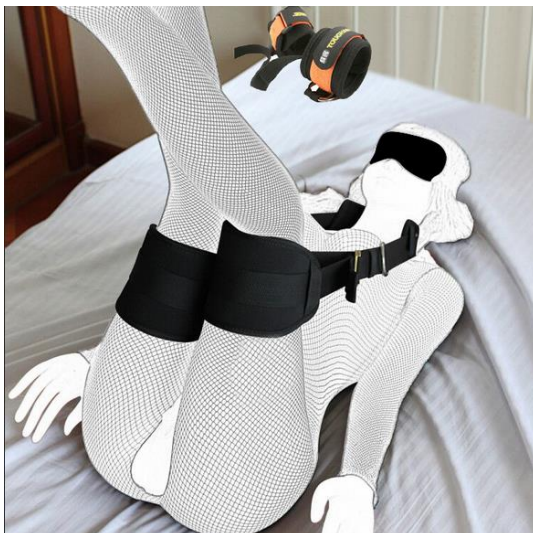
zdroj: <https://loverator.cz/images/bnr-airlove.jpg>

Polohovací popruhy

Polohovací popruhy (**Obr. 18**) jsou výrobci prezentovány zejména jako výrobek pro BDSM¹⁴ hrátky. Jejich provedení a možnosti aplikace však mohou být uplatněny i pro osoby

¹⁴ BDSM je zkratka pro erotické představy nebo sexuální chování, kterého se lidé účastní dobrovolně. Používá se pro jednu nebo více aktivit, jimiž jsou sexuální sadismus a masochismus (působení a přijímání silných fyzických podnětů nebo bolesti), dominance a submisivita v sexu (nadvláda

se zdravotním postižením, neboť mohou pomoci ve správném polohování končetin či celého těla osoby. Pomocí polohovacích popruhů tak mohou osoby se zdravotním postižením dosáhnout pozic, při kterých budou moci provádět sexuální aktivitu.

Obr. 18 Polohovací popruhy

zdroj: https://www.aerofot.cz/upload/121601_5/Otev%C5%99en%C3%A9-nohy-sex-kombinaci-p%C3%A1sem-bondage-popruhy.jpeg

4.3 Pomůcky kompenzující pohyb

Tento druh pomůcek pomáhá osobám se samotným kopulačním pohybem, které nemohou vlivem svého postižení vyvinout pohyb potřebný k dosažení sexuálního aktu. Jedná se zejména o motorické postižení ať už vrozené, nebo získané během života.

Houpací židle s lehátkem

Houpací židle s lehátkem (**Obr. 19**) je zejména vhodná pro somatická postižení. Osobám po úrazu či již s vrozeným postižením zjevně umožňuje praktikovat různé sexuální polohy, které by nebylo možné vykonávat pomocí běžné židle, či na vozíku. Židle sama o sobě je kyvadlová a umožňuje tak provádět kopulační pohyb. Jedná o zcela vhodný výrobek pro osoby, které se vlivem svého postižení bojí praktikovat sex s partnerem či jej praktikovat nemohou.

a podřizování se) a bondage (svazování, znehybňování) nebo bondage & discipline (svazování a výcvik). (Jozífková, 2016)

Obr. 19 Houpací židle s lehátkem

zdroj:

https://www.spokz.co.uk/media/catalog/product/cache/aec94b6c641c624f0b1fa48a4a0195dc/in/intimaterider_set.jpg

4.4 Pomůcky rozšiřující realitu

Tento druh pomůcek pomáhá uživatelům v přenesení vnímání do sexuální scény. Jak je uvedeno v názvu, jedná se o pomůcky rozšiřující realitu, tedy je ideální je kombinovat ještě s dalšími pomůckami zajišťujícími stimulaci genitálií či erotogenních zón. Pro potřeby této kategorie se bude jednat o **3D virtuální brýle (Obr. 20)**, které pomohou uživateli vnímat digitální erotický zážitek, který bude evokovat prožitek „téměř na vlastní kůži“.

Obr. 20 3D brýle pro virtuální realitu

zdroj: [https://encrypted-](https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcScPEfASTMBZMldFu5F4UTxw39bNDEygeje5A&usqp=CAU)

[tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcScPEfASTMBZMldFu5F4UTxw39bNDEygeje5A&usqp=CAU](https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcScPEfASTMBZMldFu5F4UTxw39bNDEygeje5A&usqp=CAU)

4.5 Edukační a informativní pomůcky

Videa, pornostránky

Jak je uváděno výše, sexuální pomůcky mohou být skvělou náhradou za sexuální kontakt či mohou sloužit při výuce a nácviku. Další vhodnou kategorií pro osoby s jakýmkoliv postižením jsou videa, která se nachází v dnešní době nejčastěji na pornostránkách, tedy na internetu. Vzhledem ke skutečnosti, že asi 35 % celého obsahu internetu je pornografie, stává se tak internet velkým zdrojem edukačních a návodných informací.

Je zřejmé, že pro osoby s postižením je na internetu opravdu velké množství inspirativního materiálu k edukaci, či k samotnému sexuálnímu uspokojení nebo nácviku. Samozřejmě u osob s mentálním postižením by bylo zřejmě vhodné kontrolovat, či redukovat nevhodný obsah těchto stránek. Ty totiž nebývají zaměřeny pouze na klasické zobrazení sexuálního aktu, ale nabízí množství sexuálních praktik, které se odlišují a sahají až do extrémů, které jsou sice intaktní populací také vyhledávány, ale pro osoby s mentálním postižením mohou být špatným příkladem.

Mimo pornostránky, také samotné erotické e-shopy, které prodávají sexuální pomůcky, zveřejňují rovněž množství instruktážních videí. Ty mohou sloužit, mimo návodů k užití, jako sexuální pomůcka pro řadu osob s postižením a rovněž jsou vhodným vzdělávacím prvkem. Na českých stránkách je to pak společnost www.ruzovyslon.cz, která současně spolupracuje se společností Freya a zabývá se sexualitou osob se zdravotním postižením.

4.6 Kombinované pomůcky

Současný vývoj sexuálních pomůcek na trhu umožňuje uživatelům získat pomůcku kombinovaných vlastností. Jde hlavně o kombinaci stimulace s pohybovou kompenzací. Pro osoby s motorickým postižením se jedná o výrobky, které jsou svou povahou ideální pro naplnění sexuálních potřeb. V souvislosti s uvedenými výzkumy, které byly prováděny po celém světě, jsou tyto pomůcky nejvhodnější pro osoby s motorickým postižením a současně jsou těmito osobami nejžádanější.

Automatické nástavce

V případě, že somatické postižení nedovoluje klientovi řádné uchopení umělé vagíny, či nemůže po dostatečně dlouhou dobu vykonávat potřebné pohyby, trh nabízí v prodeji i automatické nástavce (Obr. 21). Do tohoto nástavce lze vložit výše uvedené umělé vagíny a díky elektronickému mechanismu nástavec již sám bude vykonávat potřebné pohyby. V horní části přístroje se nachází držák, do kterého je rovněž možné umístit mobilní telefon, ve kterém si uživatel může pustit oblíbené erotické video.

Obr. 21 Automatický nástavec „Fleshlight Quickshot Launch“

zdroj:

https://www.sinful.eu/media/catalog/product/cache/6/thumbnail/602x/9df78eab33525d08d6e5fb8d27136e95/2/3/23573-fleshlight-quickshot-launch_q100_01.jpg

Automatický rotační masturbátor

Absolutní novinkou na trhu jsou takzvané automatické rotační masturbátory pro muže (Obr. 22). Tato pomůcka v sobě kombinuje několik vlastností a stává se tak vhodným produktem pro osoby s jakýmkoliv typem postižení. Stimulace mužského penisu probíhá formou rotace a sání vnitřní části výrobku. Současně jsou tyto výrobky schopny se po zapnutí samy zahřát na teplotu příjemnou teplotu lidského těla. Z čelní části nabízí tyto pomůcky možnost i připojení sluchátek pro poslech erotických nahrávek (vzdechů). Inteligentní čip v těchto pomůckách pak nabízí možnost volby několika programů rotací a sání k volbě dokonalého prožitku.

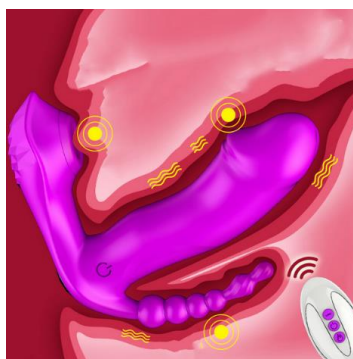

Obr. 22 Automatický rotační masturbátor

zdroj: https://www.e-benjaminek.cz/thumb/132335-images_2/Pln%C4%9B-automat%C3%A9-mu%C5%BEsk%C3%BD-masturb%C3%A1tor-all-in-one.jpeg

3 v 1 vibrátor se sacím zařízením

Pro ženy současný trh nabízí rovněž kombinovanou sexuální pomůcku. Jedná se o 3 v 1 vibrátor se sacím zařízením (**Obr. 23**). Tato pomůcka kombinuje stimulaci 3 erotogenních zón a rovněž pohyb. Vrchní část pomůcky je zaměřena na sání klitoris, střední část (zavedena do pochvy) je vyráběna teleskopicky/pulzačně s vibrátorem a třetí část je malý výrůstek s vibrátorem na konci, který je zaměřen na stimulaci řitního otvoru. Tato pomůcka dokonale vystihuje přání žen s postižením, se kterými byla dělána výzkumná práce v Kanadě. Současně tento výrobek obsahuje i dálkové ovládání, takže ženě stačí pomůcku pouze vložit do otvorů a následně ji ovládat pomocí dálkového ovládání bez nutnosti dalšího pohybu, který může být v některých případech motorického postižení nerealizovatelný.

Obr. 23 3 v 1 vibrátor se sacím zařízením

zdroj: https://futmakers.cz/3v1-Nositeln%C3%A9-Topen%C3%AD-Kalhotky-S%C3%A1n%C3%AD-Vibr%C3%A1tor-Romote/1-154027_wp-upload/thumb.jpg

Výčet výše uvedených sexuálních pomůcek není zcela vyčerpávající. Současný trh nabízí obrovské množství sexuálních pomůcek, které mohou být užity osobami se zdravotním

postižením. Individuální specifika postižení a potřeb jsou určujícími faktory pro výběr vhodné sexuální pomůcky. Vývoj v této oblasti však naznačuje, že do budoucna bude přibývat sexuálních pomůcek, které svými funkcemi budou jistě vhodné i pro osoby se zdravotním postižením, či budou vyráběny a vyvíjeny sexuální pomůcky přímo pro tuto skupinu obyvatel.

ZÁVĚR

Naplnění zdravé sexuality je důležitým prvkem pro celkové zdraví každé osoby. Sexuální pomůcky mohou pomoci osobám s jakýmkoliv druhem postižení tohoto naplnění docílit. Osobám se zdravotním postižením mohou pomoci kompenzovat pohyb, který nejsou schopny vykonávat, či samotnou stimulaci, která jim není kvůli pohybu umožněna. Pro osoby s mentálním postižením mohou sexuální pomůcky sloužit jako edukační prostředek, který napomůže podpořit zdravou sexualitu. Rovněž mohou být použity k nácviku různých motorických i sociálních dovedností. Variabilita možností užití sexuálních pomůcek jakéhokoli druhu pro jakýkoliv druh postižení je velká. Většinou bude záležet na individuálních potřebách osoby se zdravotním postižením.

Současné poznatky o sexualitě osob se zdravotním postižením v kontextu sexuálních pomůcek nejsou příliš obsáhlé. Sexualita osob se zdravotním postižením je zkoumána v celkovém kontextu a sexuální pomůcky jsou zmiňovány pouze okrajově jako možný způsob naplnění jejich sexuality, resp. sexuálních potřeb, přání a očekávání. Kanadský výzkum (Morales, 2018 ‘Co-designing Sex Toys for Adults with Motor Disabilities’) však ukázal, že je to téma, které nabízí možnost ke zlepšení přístupu výroby sexuálních pomůcek, tak, aby byl vhodný i pro osoby se zdravotním postižením. Zejména pak bezpečnost pomůcek při jejich užití je zajímavým tématem, které si zaslouhuje pozornost.

Z dalších výzkumných prací bylo zjištěno, že osoby se zdravotním postižením se často stávají terčem sexuálního nátlaku svých partnerů, kteří zdravotní postižení nemají. Sexuální pomůcky by pak v tomto případě mohly být zdrojem uspokojení partnera, který by pak nemusel vyvíjet nátlak. Na druhou stranu, nedostatečná sexuální edukace, či nemožnost naplnění sexuálního pudu, zejména u osob s nějakým druhem mentálního postižení může znamenat riziko sexuálně motivovaných trestných činů z jejich strany. Sexuální pomůcky by se mohly stát vhodným prostředkem prevence.

Cena sexuálních služeb může být pro osoby se zdravotním postižením vyšší, jak vyplývá z výzkumné práce prováděné v Portugalsku. Sexuální pracovnice často řeší nepříjemný kontakt s klienty se zdravotním postižením zvýšením ceny služby. Pro osoby, které často nemají jiný příjem nežli sociální dávky a příspěvky na mobilitu se však může jednat o větší částku, než by si mohly dovolit. Jednorázová investice do sexuální pomůcky by mohla být východiskem pro naplnění sexuálních potřeb bez nutnosti vynakládání dalších finančních prostředků.

Současný trh v oblasti sexuálních pomůcek nabízí velké množství variability druhů, typů, barevného provedení, funkčnosti a užitých materiálů. V této práci nejsou zmíněny všechny variability, ale byl prezentován výběr některých typů sexuálních pomůcek, které by mohly být vhodné pro osoby se zdravotním postižením.

Sexuální pomůcky jistě zcela nenahradí styk se skutečnou živou osobou, ale dle mého názoru se jedná o velmi vhodný prostředek k naplnění sexuálních potřeb osob se zdravotním postižením. Rovněž mohou sloužit jako vhodný prostředek k edukaci, nácviku a prevenci. Počáteční investice do sexuálních pomůcek může být u některých druhů vyšší, nicméně tento fakt zcela pohltil možnost sexuální pomůcku užívat opakovaně. V poměru ceny oproti sexuálním službám jsou tak sexuální pomůcky pro osoby se zdravotním postižením vhodným řešením z hlediska ekonomického.

Sexuální pomůcky pro osoby se zdravotním postižením jsou tématem, které zasluhuje svou pozornost. Výzkum v této oblasti není obsáhlý a problematika užití sexuálních pomůcek osobami se zdravotním postižením otevírá stále nová témata a výzvy. Můžeme pro osoby se zdravotním postižením vytvořit ideální pomůcky? Budou tyto pomůcky použitelné pro všechny druhy postižení? Mohou ideální sexuální pomůcky pomoci osobám se zdravotním postižením ve zvýšení kvality života? A jistě mnoho dalších otázek, na které mohou navázat vědečtí pracovníci zabývající se sexualitou osob se zdravotním postižením.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Wu, J. and S. Zeng, (2020) 'Sexuality education for children and youth with disabilities in Mainland China: Systematic review of thirty years', *Children and Youth Services Review*, [online][cit. 2021-08-17]116. doi: 10.1016/j.childyouth.2020.105197. Dostupné z: <https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=psyh&AN=2020-67175-001&lang=cs&site=eds-live&scope=site&authtype=shib&custid=s7108593>

WHO. 2021. International technical guidance on sexuality education [online][cit. 2021-08-17] Dostupné z: <https://www.who.int/publications/m/item/9789231002595>

Iarskaia-Smirnova, E. and V. Verbilovich, (2020) 'It's no longer taboo, is it?' Stories of intimate citizenship of people with disabilities in today's Russian public sphere', *Sexuality & Culture: An Interdisciplinary Quarterly*, 24(2), [online][cit. 2021-08-17] pp. 428–446. doi: 10.1007/s12119-019-09699-z. Dostupné z: <https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=psyh&AN=2020-20014-005&lang=cs&site=eds-live&scope=site&authtype=shib&custid=s7108593>

McDaniels, B. W. and A.R. Fleming (2018) 'Sexual Health Education: A Missing Piece in Transition Services for Youth with Intellectual and Developmental Disabilities?', *The Journal of Rehabilitation*, 84(3), p. 28. Available at: <https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=edsbro&AN=edsbro.A554787705&lang=cs&site=eds-live&scope=site> (Accessed: 30 July 2021).

Štěrbová, D. (2021) Sexuální výchova u osob s postižením. [online][cit. 2021-08-17] Dostupné z: <https://www.sancedetem.cz/sexualni-vychova-u-osob-s-postizenim>

Bober, S. L., A.L. Michaud, and C.J. Recklitis (2019) 'Finding sexual health aids after cancer: Are cancer centers supporting survivors' needs?', *Journal of Cancer Survivorship*, 13(2), pp. 224–230. doi: 10.1007/s11764-019-00744-2. Dostupné z: <https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=psyh&AN=2019-23733-007&lang=cs&site=eds-live&scope=site&authtype=shib&custid=s7108593>

Nguyen, T. T. A., Horey, D. and Liamputtong, P. (2019) 'Sexual Experiences of People with Physical Disabilities in Vietnam', *Sexuality & Disability*, 37(1), pp. 25–39. Available at: <https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=edb&AN=135371232&authtype=shib&lang=cs&site=eds-live&scope=site> (Accessed: 6 November 2021).

Morales, E. *et al.* (2020) 'What Sexual Assistants Want and Need: Creating a Toolkit and New Solutions to Help Them Better Perform Their Work with Individuals with Disabilities', *Sexuality & Disability*, 38(1), pp. 19–29. Available at: <https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=edb&AN=142083968&authtype=shib&lang=cs&site=eds-live&scope=site> (Accessed: 6 November 2021).

Morales, E. *et al.* (2018) 'Co-designing Sex Toys for Adults with Motor Disabilities', *Sexuality & Disability*, 36(1), pp. 47–68. Available at: <https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=edb&AN=128168440&authtype=shib&lang=cs&site=eds-live&scope=site> (Accessed: 30 December 2021).

Björkas, R. and Larsson, M. (2021) 'Sex Dolls in the Swedish Media Discourse: Intimacy, Sexuality, and Technology', *Sexuality & Culture*, 25(4), pp. 1227–1248. doi: 10.1007/s12119-021-09829-6. Dostupné z: <https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=asn&AN=151125130&lang=cs&site=eds-live&scope=site&authtype=shib&custid=s7108593>

Pinho, A. R., Manuel de Oliveira, J. and Nogueira, C. (2020) 'Sex workers' narratives about clients with disabilities: can training improve sexual health in Portugal?', *Saúde e Sociedade*, 29(3), pp. 1–12. doi: 10.1590/S0104-12902020180992. Dostupné z: <https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=sih&AN=145358713&lang=cs&site=eds-live&scope=site&authtype=shib&custid=s7108593>

JOZÍFKOVÁ, Eva. BDSM: rizika v číslech, další vývoj a zdroje informací. S. 24–31. *Sexuológia* [online]. 2016. Roč. 16, s. 24–31. Dostupné online. https://www.researchgate.net/publication/314081407_BDSM_rizika_v_cislech_dalsi_vyvoj_a_zdroje_informaci_BDSM_the_risks_in_numbers_future_and_resources_of_information

Stevenson, R. W. D. (1986) 'Sexual Rehabilitation'. Available at: <https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,shib&db=edsair&AN=edsair.od.....267..012291f804308847cff498894a2f3a45&authtype=shib&lang=cs&site=eds-live&scope=site> (Accessed: 6 April 2022).

SEZNAM POUŽITÝCH INTERNETOVÝCH ZDROJŮ

Ivana Novotná Sexuální pomůcky pro lidi se znevýhodněním, [online][cit. 2022-01-04]
Dostupné z: <https://www.alfabet.cz/babicka-po-mrtvici/pomucky-po-mrtvici/sexualni-pomucky-pro-lidi-se-znevychodnenim/>

Štěrbová, D. (2021) Sexuální výchova u osob s postižením. [online][cit. 2021-08-17]
Dostupné z: <https://www.sancedetem.cz/sexualni-vychova-u-osob-s-postizenim>

Lidovky.cz, 2009. Kolik procent internetu je porno? Asi třetina. [online][cit. 2009-01-24]
Dostupné z: https://www.lidovky.cz/noviny/kolik-procent-internetu-je-porno-asi-tretina.A090124_000020_ln_noviny_sko

Ruzovyslon.cz, 2021. Inspirujeme k objevování nových věcí v sexu. [online][cit. 2021-10-14]
Dostupné z: https://www.ruzovyslon.cz/?gclid=EAIAIQobChMI-IixkbnJ8wIVi-J3Ch2OsASFEEAAYASAAEgJDivD_BwE

Ruzovyslon.cz, 2021. Reportáž ze sexy dne: Sex a hendikepovaní. [online][cit. 2021-10-14]
Dostupné z: <https://www.ruzovyslon.cz/reportaz-sex-a-handicapovani/>

WHO, 2021. International technical guidance on sexuality education [online][cit. 2021-08-17]
Dostupné z: <https://www.who.int/publications/m/item/9789231002595>

WHO, 2022. Sexual health [online][cit. 2022-03-08] Dostupné z: https://www.who.int/health-topics/sexual-health#tab=tab_1

WHO Regional Office for Europe and BZgA. 2010. Standards for Sexuality Education in Europe: A framework for policy makers, education and health authorities and specialists. Cologne, BZgA. [online][cit. 2022-03-18]. Dostupné z: <https://www.icmec.org/wp-content/uploads/2016/06/WHOSTandards-for-Sexuality-Ed-in-Europe.pdf>

https://cs.wikipedia.org/wiki/Mystery_shopping [online][cit. 2022-01-04]

https://cs.wikipedia.org/wiki/Masáž_prostaty [online][cit. 2022-01-04]

https://en.wikipedia.org/wiki/Sex_toy [online][cit. 2022-01-04]

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 Schéma matrace s nezávislými vzduchovými komorami pro přizpůsobení a změnu držení těla klienta. Zdroj: Morales (2020).

Obr. 2 Madlo usnadňující držení sexuální pomůcky. Zdroj: (Morales, 2018)

Obr. 3 Stimulátor bradavek. Zdroj: (Morales, 2018)

Obr. 4 Hůlka s otevřeným mužským masturbátorem. Zdroj: (Morales, 2018)

Obr. 5 Stimulátor prostaty. Zdroj: (Morales, 2018)

Obr. 6 Obalovací pumpa návrh č. 1. Zdroj: (Morales, 2018)

Obr. 7 Obalovací pumpa návrh č. 2. Zdroj: (Morales, 2018)

Obr. 8 a 9 Návrhy adapterů na sexuální pomůcky. Zdroj: (Morales, 2018)

Obr. 10 a 11 Návrhy adapterů na sexuální pomůcky. Zdroj: (Morales, 2018)

Obr. 12 Jednoduché dildo ve standardním designu mužského údu pokryté průhledným silikonem. Zdroj: (Morales, 2018)

Obr. 13 Umělý anální otvor „Adriana Chechik“.

Zdroj: <https://ruzovyslon.vshcdn.net/content/images/product/original/62246.jpg>

Obr. 14 Umělý penis „Mick Blue“.

Zdroj: https://cdn.shopify.com/s/files/1/1629/5651/products/Dildo-45-SAVE_AS_TRANSPARENT_PNG_1024x1024.png?v=1630012063

Obr. 15 Masturbační otvor „Quickshot“.

Zdroj: https://cdn.shopify.com/s/files/1/1629/5651/products/Quickshot-Vantage-Slider2_1024x1024.png?v=1497644536

Obr. 16 Realistická panenka „Mistress Lillian Love Doll“.

Zdroj: <https://www.mall.cz/i/73007049/1000/1000>

Obr. 17 Polohovací polštář „airlove“.

Zdroj: <https://loverator.cz/images/bnr-airlove.jpg>

Obr. 18 Polohovací popruhy.

Zdroj: https://www.aerofot.cz/upload/121601_5/Otev%C5%99en%C3%A9-nohy-sex-kombinaci-p%C3%A1sem-bondage-popruhy.jpeg

Obr. 19 Houpací židle s lehátkem.

Zdroj:

https://www.spokz.co.uk/media/catalog/product/cache/aec94b6c641c624f0b1fa48a4a0195dc/i/n/intimaterider_set.jpg

Obr. 20 3D brýle pro virtuální realitu.

Zdroj: [https://encrypted-](https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcScPEfASTMBZMldFu5F4UTxw39bNDEygeje5A&usqp=CAU)

[tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcScPEfASTMBZMldFu5F4UTxw39bNDEygeje5A&usqp=CAU](https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcScPEfASTMBZMldFu5F4UTxw39bNDEygeje5A&usqp=CAU)

Obr. 21 Automatický nástavec „Fleshlight Quickshot Launch“.

Zdroj:

https://www.sinful.eu/media/catalog/product/cache/6/thumbnail/602x/9df78eab33525d08d6e5fb8d27136e95/2/3/23573-fleshlight-quickshot-launch_q100_01.jpg

Obr. 22 Automatický rotační masturbátor.

Zdroj: [https://www.e-benjamin.cz/thumb/132335-images_2/Pln%C4%9B-](https://www.e-benjamin.cz/thumb/132335-images_2/Pln%C4%9B-automatick%C3%A9-mu%C5%BEsk%C3%BD-masturb%C3%A1tor-all-in-one.jpeg)

[automatick%C3%A9-mu%C5%BEsk%C3%BD-masturb%C3%A1tor-all-in-one.jpeg](https://www.e-benjamin.cz/thumb/132335-images_2/Pln%C4%9B-automatick%C3%A9-mu%C5%BEsk%C3%BD-masturb%C3%A1tor-all-in-one.jpeg)

Obr. 23 3 v 1 vibrátor se sacím zařízením.

Zdroj: [https://futmakers.cz/3v1-Nositeln%C3%A9-Topen%C3%AD-Kalhotky-](https://futmakers.cz/3v1-Nositeln%C3%A9-Topen%C3%AD-Kalhotky-S%C3%A1n%C3%AD-Vibr%C3%A1tor-Romote/1-154027_wp-upload/thumb.jpg)

[S%C3%A1n%C3%AD-Vibr%C3%A1tor-Romote/1-154027_wp-upload/thumb.jpg](https://futmakers.cz/3v1-Nositeln%C3%A9-Topen%C3%AD-Kalhotky-S%C3%A1n%C3%AD-Vibr%C3%A1tor-Romote/1-154027_wp-upload/thumb.jpg)

ANOTACE KVALIFIKAČNÍ PRÁCE

Jméno a příjmení:	Zdeněk Béza
Katedra nebo ústav:	Ústav speciálněpedagogických studií
Vedoucí práce:	Mgr. et Mgr. Jan Chrastina, Ph.D.
Rok obhajoby:	2022

Název práce:	Sexualita osob se zdravotním postižením v kontextu sexuálních pomůcek – přehled vybraných aspektů
Název v angličtině:	Sexuality of people with disabilities in the context of sexual aids – an overview of selected aspects
Anotace práce:	Bakalářská práce je zaměřena na problematiku sexuálních pomůcek v souvislosti s osobami se zdravotním postižením. Cílem práce bylo, pomocí odborných databází, dohledat aktuální poznatky z odborné literatury o sexuálních pomůčkách v souvislosti s potřebami osob se zdravotním postižením. Na základě těchto poznatků byl v práci zpracován návrh vybraných sexuálních pomůcek s důrazem na jejich vhodnost pro užití osobami se zdravotním postižením. Z dohledaných výzkumů vyplynulo, že sexuální pomůcky mohou být pro osoby se zdravotním postižením vhodným prostředkem k naplnění jejich přirozené sexuality, dále pak prostředkem edukace, prevence a rehabilitace. Současně z práce vyplývá, že dané téma nabízí mnoho dalších otázek a možností výzkumu, na které mohou navázat vědečtí pracovníci zabývající se sexualitou osob se zdravotním postižením.
Klíčová slova:	sexuální pomůcky, sexuální hračky, osoby se zdravotním postižením, sexualita, sexuální rehabilitace, sexuální edukace
Anotace v angličtině:	The bachelor thesis focuses on the issue of sexual aids in the context of people with disabilities. The aim of the thesis was to use professional databases to search the current literature on sexual aids in relation to the needs of people with disabilities. Based on this

	<p>knowledge, the thesis developed a proposal for selected sexual aids with an emphasis on their suitability for use by persons with disabilities. From the research reviewed, it was found that sexual aids can be a suitable means for persons with disabilities to fulfil their natural sexuality, as well as a means of education, prevention and rehabilitation. At the same time, the thesis suggests that the topic offers many additional questions and research opportunities that can be followed up by researchers working on the sexuality of people with disabilities.</p>
<p>Klíčová slova v angličtině:</p>	<p>sex aids, sex toys, persons with disabilities, sexuality, sexual rehabilitation, sex education</p>
<p>Přílohy vázané v práci:</p>	<p>2 tabulky, 23 obrázků</p>
<p>Rozsah práce:</p>	<p>55 stran (77 048 znaků)</p>
<p>Jazyk práce:</p>	<p>čeština</p>